

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

R E F E R A T

REPRESENTANTSKAPSMØTE

24. FEBRUAR 2004

Åpning

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Talerliste	2
Åpning	3
Godkjenning av møteinnkalling	
Godkjenning av dagsorden	
Godkjenning av forretningsorden	
Valg av dirigent	
Suppleringsvalg til Sekretariatet	4
Tariffoppgjøret 2004	4
Avslutning	50
Navneliste	51

Godkjenning av forretningsorden

Forretningsorden er den som bestemmer hvordan møtet skal gjennomføres. Den er fastlagt i lov om arbeidsrettslige saker og i lov om arbeidsrettslige saker. Den er fastlagt i lov om arbeidsrettslige saker og i lov om arbeidsrettslige saker.

Forslag til forretningsorden er innkommet fra følgende representanter:

1. Merer behandlingen av forslaget til forretningsorden. Representantene er enige om dette.
2. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden.
3. Forslag til forretningsorden er vedtatt med følgende endringer. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden.
4. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden. Ingen har rett til å stille seg mot forslaget til forretningsorden.

TALERLISTE

Bjerkestrand, Arnfinn
Bjørndalen, Kjell
Borglund, Kjell
Brønne, Ingri-Hanne
Christiansen, Thor Åge
Davidsen, Jan
Delp, Clas
Fiskvik, Kleiv
Hagen, Arne
Hansen, Størk
Hogstad, Bård
Iversen, Ulf
Jenssen, Eva
Jervell, Claus
Kjølmoen, Siv Karin
Klemetsen, Jan A.
Leira, Kåre
Reese, Randi
Skårdal, Anne Grethe
Solbakken, Tor-Arne
Stangnes, Tove
Støylen, Olav
Ullestad, John Erik
Ullmann, Boye
Wallentinsen, Øivind

LOs REPRESENTANTSKAPSMØTE TIRSDAG 24. FEBRUAR 2004

Åpning

Gerd-Liv Valla:

Da har jeg gleden av å ønske LO sitt Representantskap velkommen til dette første møtet i 2004. Vi skal da foreta konstituering.

Godkjenning av møteinnkalling

Når det gjelder innkalling så var det sendt 12. januar. Jeg spør da om det er noen merknader til innkallingen. Det er det ikke og da er møtet lovlig satt.

Godkjenning av dagsorden

Når det gjelder sakslista har dere fått utdelt den. På sakslista står det tre punkter; åpning, suppleringsvalg til Sekretariatet og tariffrevisjonen 2004. Vil bare si med en gang at inn under tariffrevisjonen 2004 så foreslår Sekretariatet at vi også legger inn en uttalelse rundt Arbeidslivslovutvalget så den kommer i sammenheng med tariffoppgjøret. Er det noen merknader til sakslista eller kan vi godta den i de tre punktene den ligger der? Det kan vi, og da er den godkjent.

Godkjenning av forretningsorden

Forretningsorden er den samme som ved tidligere møter og jeg pleier å spørre om det er noen som forlanger at jeg skal lese den, og det pleier det ikke å være. Det er det ikke i år heller så da er forretningsorden godkjent.

"Forslag til forretningsorden er uforandret fra tidligere representantskapsmøter:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang.
Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.

5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene. Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen."

Valg av dirigent

Så skal vi ha en til å lede møtet og da foreslår jeg Finn Erik Thoresen. Er det noen som har noen andre forslag? Det er det ikke. Da overlater jeg klubba til deg, Finn Erik.

Suppleringsvalg til Sekretariatet

Finn Erik Thoresen:

Ja, takk skal du ha. Vi er da klar til å gå over på suppleringsvalgene. Og det første er landsmøtet i Fellesforbundet som har valgt Arve Bakke som ny 1. nestleder etter Jens-Petter Jensen og innstillingen er da at Arve Bakke velges som sekretariatsmedlem nr 4. Er det noen som ber om ordet? Det er det ikke. Er det noen som stemmer i mot? Han er enstemmig valgt.

Så er det Jens Hoel som etter lang sykepermisjon nå har trukket seg fra vervet som leder i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet og Eli Ljunggren er valgt som ny leder. Innstillingen er da: Eli Ljunggren velges som varamedlem nr 9 til Sekretariatet. Er det noen som ber om ordet. Det er det ikke. Er det noen som stemmer i mot. Hun er enstemmig valgt.

Tariffrevisjonen 2004

Vi er da klare til å gå over på tariffrevisjonen 2004 og som dere hørte så vil det også her bli lagt frem et forslag til uttalelse angående ny lov for arbeidslivet. Slik at vi behandler de to punktene under ett. Først vil jeg da gi ordet til LOs leder Gerd-Liv og hun vil da gi en orientering om tariffrevisjonen 2004 og kommenterer selvfølgelig situasjonen foran tariffoppgjøret og hvordan vi skal gjennomføre dette tariffoppgjøret. Og så vil vi etter det legge frem forslaget til uttalelse. Vær så god, Gerd-Liv.

Gerd-Liv Valla:

Takk skal du ha, Finn Erik.

HOVEDOPPGJØRET 2004 – LO PÅ DIN SIDE

Kjære representantskap!

Tariffoppgjørene omtales gjerne som "vårens vakreste eventyr". Det oppleves for mange som et sikkert vårtegn når LO avholder sitt representantskap for å stake ut kursen for årets lønnsoppgjør. Så gjenstår det å se om årets oppgjør blir "vårens vakreste eventyr" eller "vårens tøffeste eventyr"... Signalene fra myndighetene og våre ærede motparter kan tyde på det siste.

Noen har uansett startet dette året tøffere enn andre. 2003 var ungdommens år i LO, og for ikke lenge siden opplevde syv ungdommer, i alderen 17 til 24 år, i Fredrikstad hvor tøft det kan være å kreve sin grunnleggende rett. Retten til ordnede lønns- og arbeidsforhold. De streiket i 8 dager før arbeidsgiveren Japan Photo måtte krype til korset og videreføre tariffavtalen med Handel og Kontor.

Etter at konflikten var over og avtalen undertegnet mottok vi i LO-ledelsen en hilsen fra Handel og Kontor region øst. De takket på vegne av ungdommene for den utrolige støtten de hadde fått fra hele LO-fellesskapet. Jeg benytter derfor denne anledningen til å videreformidle dette og takke dere alle for at vi i fellesskap har vist at solidaritet ikke har gått ut på dato!

Nok en gang har vi vist at vår solidaritet er sterkere enn kapitalmakt!

Kjære representantskap

Det er verdt å kjempe for avtalene våre. De er vårt viktigste redskap i kampen for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

Og etter at arbeidslivslovutvalget (ALLU) la frem sin innstilling sist fredag kan avtalenes betydning bare bli enda viktigere. Arbeidsmiljøloven har vært vår stolthet i snart 30 år. Nå vil et flertall i ALLU skru klokka tilbake. Nå skal det bli lettere å sparke folk, nå skal folk presses til å jobbe mer. Nå skal ikke arbeidstiden for skift og turnus lenger være lovfestet. Dersom lovgiverne skulle følge opp disse forslagene vil vi få et rære og mer brutalisert arbeidsliv. Flertallets forslag går til frontalangrep og vil svekke arbeidstakernes sosiale sikkerhetsnett. Flertallet vil forskyve maktforholdet i arbeidsgivernes favør. Vi har hatt et sterkt vern i loven, men vi ser at skiftende politiske flertall kan forandre enhver lov med et pennestrøk. Avtalene derimot - avtalene er vår eiendom!

Vår oppgave i hvert tariffoppgjør er å sørge for at tariffavtalene stadig forbedres. Det skal vi nok en gang gjøre i årets oppgjør!

Forberedelsene har pågått i lang tid. Media har fulgt intenst med og noen har forsøkt å fremstille våre debatter og diskusjoner som interne konflikter.

Men: Det er da helt naturlig at vi, som representerer et så stort mangfold, diskuterer i forkant av et hovedoppgjør. Vi er faktisk avhengig av at alle synspunkter kommer frem. Det er bare slik vi får de beste vedtakene.

På vegne av sekretariatet skal jeg nå legge fram innstillingen til tariffpolitisk uttalelse for hovedoppgjøret 2004. Innstillingen er enstemmig, og er lagt ut på representantenes bord.

Fordi forslaget til ny arbeidslivslov (ALLU) er så høyaktuelt, og fordi flertallet i utvalget har så vidtgående forslag, forslag som også er berørt i vår tariffpolitiske uttalelse, inviterer Sekretariatet representantskapet til å vedta egen uttalelse om ALLU. Også denne er lagt ut på representantenes bord, og Sekretariatets innstilling er også her enstemmig.

Grunnlaget for årets hovedoppgjør

LOs mål for tariffoppgjørene er arbeid til alle og rettferdig fordeling. Dette står fast. Det er dette vi alltid skal kjennes igjen på!

Når vi nå går inn i en ny tariffperiode er det naturlig at vi ser oss litt tilbake. La oss minne hverandre om hva vi har oppnådd i perioden som har gått:

2002

Foran tariffoppgjøret i 2002 måtte vi erkjenne at det var områder og sektorer som over lang tid hadde sakkert akterut i lønnsutviklingen i forhold til industrien. De hadde et såkalt etterslep. Det var nødvendig å ta grep for å rette opp denne skjevheten. Derfor åpnet vi for "forhandlinger om kompensasjon til områder/grupper som systematisk over tid var blitt hengende etter i lønnsutviklingen". Det ble et historisk godt oppgjør og resultatet ble at noen sektorer, spesielt kommunal sektor, fikk en større lønnsvekst enn industrien fordi de hadde et påviselig etterslep. Lønnsveksten ble i overkant av 6% i kommunal sektor, mot ca 5% i industrisektoren.

Så er spørsmålet: Tok vi med dette farvel med vår modell for lønnsfastsetting? Nei, snarere tvert imot. Vi forsvarte den! Skal vi kunne opprettholde vår inntektspolitikk med at sektorer utsatt for internasjonal konkurranse skal legges rammene, må vi sikre oss at andre sektorer ikke blir hengende etter.

Dessverre var det ikke alle som skjønnte dette. På første rentemøte etter at oppgjøret var i havn satte sentralbanksjefen opp renta. Gjedrem skyldte på tariffoppgjøret. Han brukte et rettferdig oppgjør for de som trengte det mest som et påskudd for renteøkningen. Dette gjorde han – til tross for skarpe advarsler fra LO!

Pengepolitikken ble en ulykke for norsk næringsliv! Renteøkningene i 2002 førte til en skyhøy kronekurs som ganske raskt tok kvelertak på store deler av industrien.

De siste par årene har vært det reneste lærestykket i hvordan alt henger sammen med alt i arbeidsmarkedet. Tariffoppgjørene alene kan ikke sikre arbeidsplasser og vekst – men vi kan gi viktige bidrag. Og vi trenger drahjelp fra pengepolitikken og fra andre politikkområder. Når vi har en sentralbanksjef som så til de grader har bommet på oppgaven, og i tillegg en næringsminister med tom verktøykasse, da må det gå galt!

Og situasjonen foran mellomoppgjøret i 2003 var dramatisk! Ledigheten hadde økt med 20 000 på ett år, og utsiktene var dystre. Regjeringen satt med hendene i fanget og så på at industriarbeidsplasser forsvant langs hele kysten.

2003

Det var helt nødvendig å snu utviklingen. Derfor tok vi allerede høsten 2002 initiativ til et inntektspolitisk samarbeid mellom arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene og myndighetene. Et samarbeid der **alle** skulle bidra.

Fellesuttalelsen fra Regjeringens kontaktutvalg fra 22. januar i fjor bygde helt og holdent på LOs tariffpolitikk! Myndighetene og alle arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene stod sammen om den.

Lønnsveksten avtok fra 5-6 prosent i 2002 til rundt 4 prosent i 2003. Dermed innfridde vi vår del av forpliktelsene i den inntektspolitiske plattformen: Vi fikk en lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne. Uten dette bidraget ville situasjonen vært mye mer alvorlig. Det ville vært enda flere ledige hender. Enda flere nedlagte arbeidsplasser.

Men viktigere enn lønnsveksten er den indirekte virkningen via rente og kronekurs. Allerede på sin pressekonferanse 25. juni i fjor, rett etter lønnsoppgjøret, framhevet sentralbanksjefen som et positivt trekk at veksten i lønningene hadde kommet ned. Siden har han satt ned renta 9 ganger med til sammen 5 prosent.

Oppsummert for hele tariffperioden

Alt i alt: Jeg mener vi må si oss godt fornøyd med resultatene i tariffperioden vi nå legger bak oss. Vi oppnådde en klar reallønnsøkning. I 2002 hadde vi den beste reallønnsforbedring på over 25 år.

Merknad: Tabell over reallønnsøkningen de siste årene.

Vi prioriterte de lavlønnte og våre langtidsutdannede, i mange områder, fikk et reallønnsløft! Dette var i tråd med våre prioriteringer.

Opgjøret i 2002 viste også at det er fullt mulig å prioritere både lavlønnte og langtidsutdannede – samtidig! Den gangen krevde vi en målrettet satsing på LO-medlemmer som ikke hadde fått rimelig uttelling for lang utdanning. Noen har kalt det "Valla-spagaten" – og sa det var umulig, men den spagaten gikk helt fint.

Merknad: Plansje lavlønnte og langtidsutdannede i kommunal sektor

LOs tariffpolitikk – en solidarisk lønnspolitikk

Alt ærlig arbeid skaper verdier. Smelteverksarbeideren og hjelpepleieren bidrar like mye. De skal begge ha sin rettmessige del av verdiskapningen. De skal begge ha ei lønn å leve av og kunne forsørge sine barn på.

Samtidig må vi sikre grunnlaget for arbeid og inntekt. Dette er en sentral del av den solidariske lønnspolitikken. Det er derfor vi holder fast ved at internasjonal konkurranseutsatte områder skal gå foran og legges rammene. Det betyr ikke – som noen feilaktig synes å tro – at det å legge rammene er det samme som å være lønnsledende.

Og det er heller ikke slik at partene i industrien forhandler seg fram til et sentralt tillegg som de øvrige må forholde seg til, og så går de hjem på sine arbeidsplasser og avtaler store lokale tillegg ut over det de allerede har fått sentralt. Nei, de lokale tilleggene, eller rettere sagt de forventede lokale tilleggene, legges inn i totalrammen. Det er jo derfor de sentralt avtalte tariff tilleggene alltid blir størst i offentlig sektor og andre områder med lite lokale tillegg.

Så er det noen som spør: Hvorfor må vi forholde oss til de konkurranseutsatte områdene? Kan vi ikke bare ta ut det vi klarer i hver enkelt sektor?

Svaret er enkelt – det handler om arbeidsplasser. At en nabo, en slektning eller en venn skal få muligheten til å komme ut av ledighetskøen og inn i arbeidslivet. Det har et enstemmig representantskap erkjent i denne tariffperioden. Ikke alle rundt oss har forstått det. Bevilger vi oss større tillegg enn det de konkurranseutsatte næringene tåler, da går arbeidsplasser tapt. Og ikke bare i industrien. For vi vet f. eks at for hver industriarbeidsplass som legges ned, kan det forsvinne tre arbeidsplasser i tjenesteytende næringer. Vi vet at på mange steder rundt om i

landet er offentlig virksomhet helt avhengig av den lokale industrien. Legges denne ned, svikter skatteinntektene og befolkningsgrunnlaget også for de offentlige arbeidsplassene. Industripolitikk og distriktpolitikk er to sider av samme sak.

Dette har vi, med medlemmer i alle deler av samfunnet, en unik mulighet til å forstå og dermed basere vår tariffpolitikk på dette. Denne helheten ser vi fordi vi er i den lykkelige situasjon at vi har bredde og mangfold i egne rekker. Privat og offentlig sektor er i samme båt, og derfor staker vi også ut kursen sammen:

Det er dette som gir oss styrke.

Det er dette som gjør at vi er den mest innflytelsesrike organisasjonen i Norge.

Det er dette som gjør vår tariffpolitikk bærekraftig.

LO står for en solidarisk lønnspolitikk. Det innebærer styring og utjevning. Utjevning mellom inntektsgruppene, og utjevning mellom offentlig og privat sektor. I vårt forslag til uttalelse har vi slått fast at sammenligningsgrunnlaget mellom offentlig og privat sektor må bli bedre. Når vi sammenligner avtaleområdene, må vi ta med alle yrkesgruppene. Dette er nytt. Dette er nå for første gang slått tydelig fast.

Situasjonen foran årets lønnsoppgjør – 120.000 uten ordinært arbeid

Den økonomiske situasjonen foran dette hovedoppgjøret, ute som hjemme, er preget av stor usikkerhet.

Store strukturelle endringer er på gang. Kinas inntog i verdensøkonomien gjennom sitt medlemskap i WTO gir helt nye trekk i verdenshandelen. Mange varer faller i pris. Mange bedrifter rundt om i verden opplever å bli utkonkurrert. Sårbarheten for overraskende kriser knyttet til terror og nye sykdommer som SARS gir økt usikkerhet.

Her hjemme opplever vi det motsetningsfylte som ligger i at vi, på en og samme tid, snakker om deflasjon og en overopphetet økonomi med jappetid. Vi kan håpe på at arbeidsledigheten er på vei ned igjen, men ingen vet sikkert. Og det er fremdeles sterke krefter som ønsker en klar desentralisering av lønnsdannelsen. En desentralisering som kan gi ny ustabilitet.

Det viktigste er fremdeles den vanskelige situasjonen på arbeidsmarkedet, med få nye jobber og altfor mange arbeidsledige. I januar var det faktisk 120 000 mennesker her i landet som enten var arbeidsledige eller på tiltak.

Vi skal sørge for at ledigheten ikke forsvinner ut av medienes søkelys, og ut av politikken hovedfokus! Vi skal aldri glemme de ledige!

Industrien og andre internasjonalt konkurranseutsatte næringer sliter med ettervirkningene av valutakurssjokket i 2002. Vi kan ikke akseptere at dette kalles "en økonomi i likevekt", slik Gjedrem gjorde i årstalen sist torsdag.

Nå snakkes det igjen som om arbeidsløshet handler om makroøkonomiske balanseproblemer.

Nei Norges Bank: Som vi i LO gang på gang må understreke – det handler om mennesker!

Situasjonen er vanskelig for våre medlemmer i privat og offentlig sektor. Vi er i en periode med ubalanse mellom privat og offentlig forbruk. Den private forbruksveksten forventes å bli tre ganger så stor som veksten i offentlig sektor. Det er bekymringsfullt. Det går ut over fellesinnsatsen for utdanning, helse, omsorg, kultur og forskning. Og det går ut over arbeidsplasser. Vi ser nå klare tendenser til økt ledighet også i offentlig sektor. Det er nok å nevne helseforetakene, kommuner som varsler om oppsigelser, forsvaret, tilsynene og statlige aksjeselskaper som rasjonaliserer og strammer inn. Og denne ubalansen vil forsterkes om Høyre får gjennomslag for sine ambisjoner om store skattelettelser. Vi bør støtte de krefter, også i regjeringen, som vil forhindre at den kommende skattemeldingen skal gi en ny runde med økte forskjeller. Vi sier nei til skattelettelser til de som har mest fra før. Vi sier nei til skatteletter som går på bekostning av velferd, sysselsetting – og våre framtidige pensjoner!

Den økonomiske situasjonen er altså krevende og usikker. Den er likevel ikke uten lyspunkter. Kanskje vil utviklingen på arbeidsmarkedet utover våren bli bedre, slik at færre blir ledige. Vi ser klare tegn til at flere hender kommer i arbeid.

LOs krav ved tariffoppgjøret

Økt kjøpekraft

I denne usikre situasjonen, er det først og fremst viktig å holde fast ved hovedtrekkene i den ansvarlige og rettferdige tariffpolitikken vi har ført.

Vi må stille lønnskrav som gjør at arbeidstakerne får sin del av verdiskapingen, men vi må samtidig ikke belaste økonomien så det svekker grunnlaget for sysselsettingen på lenger sikt.

Prisutviklingen for 2004 anslås av TBU til 1 prosent. At anslaget er såpass lavt betyr at det er mulig å få til økt kjøpekraft uten store nominelle lønnstillegg.

I tråd med målet om at alle arbeidstakere skal ha sin rettmessige andel av verdiskapingen, foreslår Sekretariatet at vi i tariffoppgjøret krever en generell forbedring av kjøpekraften i 2004.

Lønnskostnadsutviklingen ute ligger fortsatt i området 3-4 prosent.

Også for kommende tariffperiode må LO legge til grunn en lønnsutvikling mer på linje med handelspartnerne. På denne måten kan vi hjelpe konkurrerende næringsliv til å holde kostnadene nede, vinne kampen om markedsandeler og dermed trygge arbeidsplassene.

Lav- og likelønnsprofil

Også i år mener Sekretariatet at vi må ha en klar lavlønnsprofil på oppgjøret. Det er mange som har sympati for dette kravet. Jeg registrerte med glede at Tove Stangnes i en debatt på NRK Standpunkt fikk med seg de to direktørene Trygve Hegnar og Arthur Buchardt på at lavlønn er viktig. Kanskje LOs arbeid og fokus på en anstendig lønn, og ei lønn å leve av, har åpnet øynene på de som har det fett?

Kan det endelig ha gått opp for dem at det er – mildt sagt – vanskelig å leve med en årslønn på rundt 200 000 kroner? Men dette er hverdagen til tusener på tusener av hjelpepleiere, servitører, parkeringsvakter, vektere, hjemmehjelpere, renholdere, butikkansatte, barnehageassistenter og mange andre. Folk flest har skjont at disse fortjener en høyere lønn.

De som **ikke** har skjönt det, er motparten vår i NHO. De vil ha null i lavlønns tillegg i de sentrale forhandlingene. De vil ikke ha minstelønnsgarantier. De vil ikke heve minstelønssatsene. Noen i de innerste sirkler i NHO vil ikke engang **akseptere** at det finnes lavlønte i dette landet. – Hva er lavlønn? spør Sten P. Magnus, forhandlingsleder for Reiselivsbedriftenes Landsforening og motpart til Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet (HRAF). Ett av våre forbund som har flest lavlønte i sine rekker. Har han glemt hva som var kravene ved for to år siden, da Hotell og Restaurant tok kampen for alle lavlønte i Norge med en langvarig streik?

Sten P. Magnus uttalte følgende ved NHOs hovedstyremøte sist onsdag – og jeg siterer fra Dagens Næringsliv:

"- Vi må slutte å snakke om lavtlønnede. Vi må snakke om markedslønn. Det snakkes om en lønn å leve av, men jeg kjenner mange hjelpepleiere som lever på Ringerike. Kona mi er hjemmehjelp, og hun lever også på Ringerike."

Han ble paff da han etter debatten ble klar over at pressen var tilstede. Det er ikke bare av barn og fulle folk vi hører sannheten – men også (tydeligvis) på lukkede møter!

Lavlønn, Sten P. Magnus - og alle andre direktører i NHO - lavlønn er når du knapt kan leve av lønna i en heltidsjobb! Lavlønn er når dine barn ikke kan delta i vanlige fritidsaktiviteter sammen med andre, fordi du ikke har råd. Lavlønn er når dere aldri har nok penger til å reise på ferie. Lavlønn er når du må snu på hver eneste krone og uansett hva du gjør ikke får endene til å strekke til.

Fagforbundet kalte dette en anstendig lønn. Vi snakker også om ei lønn å leve av og kunne forsørge sine barn på. Vi vet at mange av våre medlemmer ikke kan det. For oss handler dette om økonomisk uavhengighet – og det er den aller viktigste forutsetning for reell likestilling.

Vi finner oss ikke i at NHO-direktører harselerer med lavtlønnede på denne måten! Dette er mangel på respekt. Dette er lavmål og vil garantert vekke kamplysten – både her i salen og blant medlemmene rundt om i landet.

I bilen på vei til konferansen for konserntillitsvalgte på Thorbjørnrud for tre uker siden, fikk jeg en telefon fra et av våre mannlige medlemmer. Han var hjelpepleier, og jobba altså i et typisk kvinne-dominert yrke (*for øvrig fra Ringerike*). Han hadde hørt om noe som kaltes kvinnetillegg.

- Du Valla, spurte han, dette kvinnetillegget, gjelder det også for menn?

Svaret er: Selvsagt gjør de det!

Vårt poeng er at det er like ille å være lavlønt, enten man er mann eller kvinne. Når vi prioriterer lavlønte i tariffoppgjørene, så kommer det både kvinner og menn til gode. Men flest kvinner, fordi de fleste lavlønte er kvinner.

Når vi prioriterer lavlønn, minsker vi samtidig lønnforskjellen mellom kvinner og menn. Og vi reduserer samtidig antallet lavlønte. Takket være lavlønnsgarantier og iherdig innsats for de lavest lønte har det i løpet av en 30 årsperiode blitt betydelig bedre. Når vi ikke har kommet i

mål er det fordi sterke krefter har motarbeidet oss. Det var trist å se KS i media gå ut mot våre forbunds krav om en lavlønnsgaranti – også i kommunesektoren. Vi setter vår lit til at politikerne fra AP, SP, SV og KrF – som utgjør flertallet i KS – og har laget en felles politisk plattform – nå rydder opp i dette, og gir de lavlønte i kommunal sektor den lavlønnsgarantien de burde hatt for lenge siden!

Kjære representantskap!

Vi har fortsatt en stor jobb å gjøre for de lavlønte, og det er vi som må gjøre jobben – som alltid. Svikter vi kampen for de lavlønte, svikter vi våre grunnleggende verdier. Kampen for lavlønn og likelønn må fortsette.

Sekretariatet foreslår derfor at lavlønnsprofilen videreføres i dette oppgjøret, gjennom garantiordninger og særskilte tillegg til lavlønte.

Sekretariatet foreslår også likelønnsprofil på lokale og sentralt avtalte tillegg.

Men: den største likestillingspolitiske utfordringen vi har er at så mange kvinner jobber ufrivillig deltid. Det er ca 600 000 som jobber deltid i Norge. Av disse er ca 90% kvinner. 90 000 ber om mer å gjøre. Det er en økning på 10 000 i løpet av det siste året.

I fjor satte regjeringen ned et utvalg som skulle finne virkemidler for å møte denne utviklingen. Dette var et ledd i det inntektspolitiske samarbeid. Det er forstemmende at utviklingen går i gal retning! Vi forventer at utvalget kommer med noen skikkelige virkemidler. Men det er fullt mulig å starte med en gang! Jeg utfordrer alle arbeidsgivere, spesielt i kommunesektoren, om å følge opp i praksis vår oppfordring:

Heltid en rettighet – deltid en mulighet!

Langtidsutdannede

Også våre langtidsutdannede medlemmer skal ha en rettferdig lønn. Våre langtidsutdannede medlemmer er ektefødte barn av den sosialdemokratiske utdanningspolitikken våre pionerer la grunnlaget for. Det er villet. Dette har arbeiderbevegelsen kjempet fram. I rettferdig lønn for langtidsutdannende legger vi at våre medlemmer skal ha rimelig kompensasjon for kostnadene med å ta utdanning. Kompetanse skal lønne seg, her som på alle andre områder. Det er en del av vår lønnspolitikk. Når utdanning blir et tapsprosjekt, ja da er det langt fra fagbevegelsens oppfatning av rettferdighet.

Men selv med de gode lønnsløftene vi fikk i siste periode (*jf tallene fra kommunal sektor*), kan det fremdeles være LO-medlemmer som ikke får rimelig uttelling for lang utdanning. I forslaget fra Sekretariatet sier vi derfor at:

det er opp til de enkelte områdene å gjøre prioriteringer til fordel for grupper som systematisk og over tid er blitt hengende etter i lønnsutviklingen.

Næringsutvikling heller enn grådighet

Så spør det da, om de som vanligvis stikker av med de største kakebitene, klarer å styre seg i år. Dere vet hvem jeg tenker på - lederne i næringslivet.

I statistikken for 2002 så vi tegn til at den ville veksten hadde avtatt noe – fra tosifrede vekstprosent til (7-8) prosent. Det var et lyspunkt. Det var også et lyspunkt at politikere, statsråder og flere store virksomheter fulgte LOs krav om å fryse lederlønningene for 2003.

Men statistikken for 2003 vil ikke foreligge før i mars, og her tar jeg ingenting for gitt.

Spørsmålet om lederlønn er et spørsmål om rettferdighet, moral og god samfunnsøkonomi. Vi er derfor glade for at regjeringen har fulgt opp intensjonen i LOs forslag om å få bedre styring av lederlønningene. Justisministerens forslag om at selskapenes høyere organer skal føre bedre kontroll med styrenes håndtering av lederlønn er nå på høring.

Men grådigheten finner nye veier. De enorme aksjeutbytterne som er allerede er tatt ut så langt i år kan dessverre tyde på at vi er på vei mot en ny utbyttefest. Et ferskt eksempel er Orkla. Orkla selger seg ut av tradisjonsrike Ringnes og betaler ut ekstraordinært, og meget høyt, utbytte. Vi beklager at Orkla, som har hatt en langsiktig industriell strategi, nå forlater denne til fordel for kortsiktig profitt.

Vi trenger industri på norske hender. Etter initiativ fra LO setter regjeringen i disse dager ned en egen industrikommisjon som skal se på industriens utfordringer. Det viktige med en slik industrikommisjon er å få satt industriens vilkår på dagsorden og få forankret industripolitikk bredt. Bondevik skal ha honnør for dette grepet! Vi er fornøyd med at de politiske partiene, næringslivsledere og arbeidstakersiden skal være representert i denne kommisjonen.

Norsk industri taper terreng. Industrien må gjenvinne sin posisjon – både nasjonalt og internasjonalt. Dette haster!

Pensjon

Men på et annet område anbefaler vi et langt roligere tempo. Det gjelder pensjonskommisjonens innstilling. Pensjonskommisjonen skal ha honnør for en ting: Så å si alle er nå opptatt av pensjon!

Vi har store utfordringer foran oss. Vi må bygge et pensjonssystem som ivaretar våre grunnleggende verdier slik kongressen 2001 formulerte det. Dette er en av velferdssamfunnets viktigste reformer.

LO-kongressen 2001 vedtok at sikring av Folketrygdens alderspensjoner er avgjørende både for offentlig og privat sektor. Alle pensjonsordninger har Folketrygden som grunnlag. Sviktende Folketrygd vil true både de ansattes rettigheter og virksomhetenes økonomi.

Hovedtrekkene i Folketrygden er det all grunn til å være fornøyd med og stolte av. Men i tillegg til utfordringene fra eldrebølgen har vi også andre vanskelige veivalg.

Jeg har deltatt på flere av forbundenes tariffkonferanser i forkant av dette representantskapet. Det er ingen tvil om at pensjonssaken er krav nummer 1 i årets tariffoppgjør. Dette er viktig for våre medlemmer. Det er viktig for en trygg og verdig alderdom.

Men arbeidsgiverne stritter imot. Finn Bergesen i NHO mener at pensjon ikke hører hjemme i tariffforhandlingene. Ja, han har til og med sagt av kravet om tjenestepensjon for alle er usolidarisk! Bergesen bruker som begrunnelse at bare 100 000 av de 900 000 uten

tjenestepensjon vil nyte godt av en avtalefestet ordning. Det burde da ikke være noe oppsiktsvekkende for Bergesen at LO jobber for sine medlemmer! At vi stiller krav for, og jobber for, våre medlemmer! De resterende 800 000 burde heller notere seg dette - melde seg inn - og få på plass en tariffavtale!

Sekretariatet foreslår i sin innstilling at

- krav om tjenestepensjon utformes med utgangspunkt i den enkelte bransje, prinsippene i overenskomsten og konkurransesituasjonen mellom offentlig og privat tjenesteproduksjon.

- i flere avtaleområder kan det være nødvendig å reise krav om økonomiske avsetninger til tjenestepensjon

- både eksisterende og nye pensjonsordninger må reguleres av tariffavtalene.

- alle arbeidstakere må sikres at pensjonsrettigheter videreføres på samme nivå ved omorganisering og skifte av arbeidsgiver.

Representantskap

Vi står sammen om pensjonskravet. Vi har lagt merke til at arbeidsgivere og politikere prøver å lage splittelse mellom privat og offentlig sektor i pensjonsspørsmålet. Det har de ikke klart! Vi har ett felles budskap: Harmonisering av pensjonsordningene skal ikke være en harmonisering nedover – det skal være en harmonisering oppover!

Jeg vil understreke at LO ikke kan godta en svekkelse av dagens tjenestepensjoner. Vi godtar ingen svekkelse av AFP. Jeg slutter meg helhjertet til klubbleder Svein Liestøl ved Titania gruver. Han hadde følgende melding til LO da jeg var på besøk på bedriften for noen uker siden:

"AFP er ukrenkelig. Helt ukrenkelig. Den er inngått av partene i arbeidslivet, og bare de kan endre den."

Representantskap

Pensjonskommisjonens innstilling må, uavhengig av tariffoppgjøret, få en grundig behandling. Vi registrerer med forferdelse at regjeringen vil kjøre gjennom en ny pensjonsreform med ekspressfart. De har satt tre måneders høringsfrist – som om dette dreide seg om en forskriftsendring i bygningsloven. Vi har gitt regjeringen klar beskjed om at vi trenger lengre behandlingstid.

Statsminister Kjell Magne Bondevik og Finansminister Per Kristian Foss har anklaget oss for trenering og for å ville gjøre dette til en valgkampsak. Trenering? Nei, dette handler om forankring av kanskje velferdssamfunnets viktigste reform. Men dessuten: en så viktig reform burde vært en valgkampsak!

Men som en av våre tillitsvalgte sa: "Bondevik er redd for at pensjon skal bli en valgkampsak, og hvorfor er han det? Jo, fordi han vet han har en dårlig sak!"

Vi har bedt om utsettelse til 15. oktober. Vi har ikke fått svar. YS har også bedt om utsettelse. De har fått svar. Men så ba de om hele 14 dagers utsettelse...

Gratispassasjerene

Kjære venner

Det er **mange** som setter sin lit til oss, også utenfor egne rekker. Da det stormet som verst i høst – og jeg regner med at dere vet hva jeg sikter til – ja da fikk vi i LO enormt mange hyggelige tilbakemeldinger. Telefoner, mail, tekstmeldinger og brev. Fra medlemmer, tillitsvalgte og ikke-medlemmer som ba oss stå på videre i kampen mot regjeringen og Victor Norman.

Jeg vil trekke fram noen av henvendelsene, for urovekkende mange startet med: "Jeg er ikke medlem av LO, men det er flott at dere står på..." deretter et eller annet i fht regjeringen og/eller Victor Norman og dette med midlertidige ansettelser før de avsluttet med "...det er bra at dere i LO ordner opp!"

Noen tror visst at LO er et slags statlig organ, og ikke en medlemsorganisasjon. Sannheten er at et økende antall gratispassasjerer er en trussel mot det organiserte arbeidsliv. Det er verken lønntakerne, arbeidsgiverne eller myndighetene tjent med.

Mange av våre medlemmer har reagert sterkt mot gratispassasjerene, som drar god nytte av fagbevegelsens arbeid uten å bære kostnadene.

Vår strategi for å komme gratispassasjerene til livs, må være å styrke og synliggjøre fordelene ved å være LO-organisert.

Representantskap!

Vi skal gjennomføre et hovedoppgjør i en tid hvor norsk industri sliter, og med en regjering og et storting som utfordrer oss på helt fundamentale rettigheter. Og de har hastverk med å få det gjennomført!

I høst prøvde de å ta ut saken om midlertidige tilsetninger fra ALLU som var i slutfasen av sitt arbeide. Nå opplever vi et råkjør fra regjeringens side på å presse gjennom en pensjonsreform som er imot våre interesser. Sist fredag fikk vi innstillingen for en ny arbeidslivslov. Som vi vet: På viktige områder går innstillingen totalt på tvers av våre interesser. Loven skal hete "Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern". Ut fra det vi har fått presentert, i følge flertallets forslag til lov burde den hete: "Lov om dårligere arbeidsmiljø, mer arbeidstid og svakere stillingsvern."

Bondevik har tatt initiativ til en antimobbekampanje. Bra det! Men jeg håper han ser at ALLUs flertallsinnstilling på arbeidstid, stillingsvern og midlertidig ansettelser blir å mobbe norske arbeidstakere. Victor Norman var frekk nok i høst til å si at midlertidig tilsetninger er bra for funksjonshemmede, ungdommer og innvandrere. Men deres organisasjoner var like kontante i sin avvisning av dette som oss i LO. Jeg oppfordrer regjeringen til å legge disse forslagene i skuffen! Det ville være en god start på antimobbekampanjen din, Bondevik!

Gjør du ikke det, har vi flere anledninger hvor vi kan komme tilbake til saken. For det første: I den tariffpolitiske uttalelsen åpner vi for "å vurdere hva ALLU aktualiserer av krav som kan reises ved tariffoppgjøret."

For det andre: Det er snart stortingsvalg! Vi konstaterer at regjeringen på en rekke skjellsettende saker har enormt hastverk. Og hvorfor har de det?

Jo, de vil selvfølgelig gjennomføre mest mulig før stortingsvalget 2005.

Representantskap

Tariffoppgjøret er viktig for våre medlemmers velferd. Men politiske vedtak styrer også hverdagen til våre medlemmer.

Derfor må vi engasjere oss. Prosjekt 2005, eller "Du bestemmer. LO på din side", er LOs eget debattopplegg foran kongressen og Stortingsvalget. Gjennom dette arbeidet skal vi engasjere medlemmene. Vi skal si klart ifra hva som er våre viktigste politiske saker. Vi må gjøre vårt for å bidra til et stortingsvalg som kan gi oss et stortingsflertall, og en regjering, som jobber med oss – ikke mot oss.

Dette handler ikke om partipolitikk.

Dette handler om hverdagen til våre medlemmer!

Det handler om hvilket samfunn vi vil ha.

Jeg oppfordrer alle dere til å ta aktivt del i denne debatten.

Men før den tid, skal vi gjennomføre årets hovedoppgjør. Et oppgjør hvor arbeid til alle og rettferdig fordeling står i høysetet. Vi har alltid tatt et helhetlig samfunnsansvar. 120 000 ledige setter sin lit til oss. Vi tar vår del av ansvaret.

Med dette tar jeg opp Sekretariatets enstemmige innstilling til Tariffpolitisk uttalelse.

Takk for oppmerksomheten.

Finn Erik Thoresen:

Da skal jeg referere Sekretariatets innstilling til tariffpolitisk uttalelse:

"TARIFFPOLITISK UTTALELSE

1. Arbeid til alle er jobb nr.1

Tariffoppgjøret i år 2004 gjennomføres i en situasjon der arbeidsledigheten igjen kan avta etter fem år med oppgang. Et viktig grunnlag for denne utviklingen var utfallet av mellomoppgjøret i 2003. Regnet på årsbasis avtok lønnsveksten fra nærmere 6 prosent til drøye 4. Vi fikk dermed en lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne. Det la et sterkt press på Norges Bank for lavere rente og en normalisering av kronekursen. Og det anskueliggjorde sentralbankens betydelige feilvurdering av pris- og kostnadsutviklingen og av

selve systemet for lønnsdannelse. Den var altfor tidlig ute med å hevde at lønnsdannelsen i Norge fra 2002 hadde fått en varig endret innretning.

Industrien og andre internasjonalt konkurranseutsatte bedrifter sliter med økt ledighet som ettervirkning av valutakurssjokket i 2002. Det er privat forbruk som løfter sysselsettingen, mens særlig industriens investeringer henger etter. Selv om eksporten av tradisjonelle varer og industriproduksjonen har tatt seg noe opp, må situasjonen for den konkurranseutsatte delen av næringslivet betegnes som svak. Bærekraften i industrien er viktig, både fordi den skaper verdier og arbeidsplasser selv og gir grunnlag for den nødvendige jobbvekst i offentlig og privat tjenesteyting.

Ved siden av svikten i industrien ser vi en økende ubalanse mellom privat og offentlig forbruk. Det forventes solid vekst i det private forbruket framover, og bare moderat vekst i offentlig forbruk. Når den private forbruksveksten blir tre ganger så stor som veksten i offentlig sektor, gjør det at fellesinnsatsen for utdanning, helse, omsorg, kultur og forskning blir skadelidende. Vi ser klare tendenser til svikt i sysselsettingen og økt ledighet i offentlig sektor.

Denne ubalanserte utviklingen kan fort gi nye tilbakeslag. En forbruksdrevet sysselsettingsfremgang basert på sterk låneøking vekker dystre minner fra 1980-tallet. Et oppjaget bolig- og aksjemarked basert på lån, kan snu og gi nye runder med gjeldskriser og svikt i både bedrifter og husholdningers etterspørsel.

Fagbevegelsens utfordring og mulige bidrag til å gjenreise den fulle sysselsetting vil være å bidra til stabilitet i lønnsdannelsen. Det kan roe ned negative bidrag fra pengepolitikk og finansmarkeder og vil gi det sterkeste presset for at pengepolitikken i fortsettelsen må virke mer konstruktivt. Det er et positivt samvirke mellom lønnsdannelse, pengepolitikk og andre politikkområder som trengs for å gi bærekraft for sysselsettingen og samtidig det beste grunnlag for å ta ut arbeidstakernes andel av verdiskapingen.

De siste årene har som gjennomsnitt for alle gitt en sterk realinntektsforbedring. Denne forbedringen er høyere enn det historiske gjennomsnitt. Og den nominelle lønnsveksten har vært høyere enn hos handelspartnere. "Overskridelsene" har vært mest markert der markedskreftene styrer mest. Økt grådighet særlig i næringslivets lederskikt har gitt smittevirkninger og gjort det vanskeligere å realisere det som for den samfunnsmessige helhet er kollektiv fornuft. Dette har igjen svekket mulighetene for likelønn og relativ forbedring av prioriterte grupper.

Tariffoppgjørenes kjerneoppgave er å sikre LO-medlemmenes andel av verdiskapingen i form av kjøpekraft og sosiale forbedringer og gi dette en god fordelingsprofil. Dette må skje på en slik måte at en sikrer grunnlaget for å innfri fagbevegelsens hovedprioriteringer om sosial utvikling, samtidig som en fremmer trygghet for arbeid og inntekt. Det innebærer at næringer utsatt for internasjonal konkurranse må sette rammene for inntektsutviklingen. Ved sammenlikninger mellom avtaleområdene må alle yrkesgrupper tas med. Som retningslinje for kommende tariffperiode legger LO til grunn en lønnsutvikling mer på linje med handelspartnere. Skal vi bedre ivareta hensynet til sysselsettingen og bærekraftig velferd, bør styringen bli bedre og rommet for inntektforbedring fordeles mer rettferdig.

2. Pensjon

For både offentlig og privat sektor er sikring av Folketrygdens alderspensjoner avgjørende, slik det ble vedtatt av LO-kongressen i 2001. Alle pensjonsordninger har Folketrygden som grunnlag. Sviktende Folketrygd er en trussel både for de ansattes rettigheter og virksomhetenes økonomi. Oljefondet må snarest inngå i en fondsordning for pensjonene.

LO er glad for at et flertall i kommisjonen avviser FRP og Høyres oppfølging av sine partiprogrammer om privatisering av Folketrygden. Å erstatte hele eller deler av tilleggspensjonen i Folketrygden med at hver enkelt skal operere i finansmarkedet med sine pensjonsrettigheter undergraver hele Folketrygdens grunnide. Det vil gi større usikkerhet for den enkelte, større forskjeller på folk og et dyrere og mer ineffektivt system som bare finansbransjen er en sikker vinner i.

Helt nylige erfaringer fra andre land der brede kollektive pensjonssystemer er en mangelvare, viser hvordan millioner av arbeidstakere kan komme galt ut, med varig tap av pensjonspengene som resultat. LO ønsker et bredt samarbeid mot en slik utvikling i Norge.

LO går inn for tjenestepensjoner til alle, også de i privat sektor som i dag ikke er dekket av slike ordninger. De betydelige forskjeller i tjenestepensjonsordninger som er mellom ulike grupper og tariffområder kan ikke fortsette.

Kravene utformes med utgangspunkt i den enkelte bransje, prinsippene i overenskomstene og konkurranse situasjonen mellom offentlig og privat tjenesteproduksjon. I den forbindelse kan det i flere avtaleområder være nødvendig å reise krav om økonomiske avsetninger til tjenestepensjon. Det vurderes også hvordan en kan tilpasse seg ny lovgivning for ytelser utover dagens Folketrygd. Både eksisterende og nye pensjonsordninger må reguleres av tariffavtalene og det må tas de nødvendige hensyn til alders- og kjønnsnøytralitet ved utformingen av premiene.

Alle arbeidstakere må sikres at pensjonsrettigheter videreføres på samme nivå ved omorganisering og skifte av arbeidsgiver.

LO vil gå i mot svekkelse av dagens tjenestepensjoner og AFP.

3. Lønn

TBU har foreløpig anslått prisstigningen til 1 pst. Reallønna opprettholdes da ved tilsvarende størrelse på lønnsveksten for kalenderåret 2004 Skatteprosentene er i hovedsak vedtatt uendret fra 2003.

Tall for den siste tariffperioden viser at offentlig sektor fikk klart høyere lønnsvekst enn industrien. Ser vi de siste tre tariffperiodene under ett, har lærerne kommet best ut. Det har vært en bred aksept for å prioritere skolesektoren i perioden bl.a gjennom særlige skolepakker. Det har ellers vært stor grad av parallellitet mellom sektorene når vi ser alle yrkesgrupper samlet.

Selv om det ble gitt løft til viktige grupper i siste periode, er det fortsatt LO-grupper som ikke får rimelig uttelling for lang utdanning. Å rette på dette krever både endringer i studiefinansieringen og en målrettet innsats i tariffpolitikken. Bedre utdanningsfinansiering med vekt på økt stipendandel vil bedre situasjonen. LO går fortsatt inn for en politisk styrt, lav og forutsigbar studielånsrente.

Lavlønnsprofil

Gjennom spesielle tillegg for lavlønte og garantiordninger har fagbevegelsen motvirket at lønnsforskjellene har blitt ytterligere forsterket slik vi ser i andre land der markedskreftene har fått råde i sterkere grad. I dette arbeidet møter vi sterke motkrefter i form av arbeidsgivermotstand, jobbenes varierende markedsrett og lønnsevne.

Fortsatt er det mange både i offentlig og privat sektor med altfor lav lønn.

Likelønn

Viktige utfordringer gjenstår når det gjelder likelønn. Lønnsutjevningen mellom kvinner og menn går svært langsomt, om enn i riktig retning. Utviklingen av rettferdig lønn hindres av manglende likestilling i arbeidsliv og samfunnet ellers.

Oppsummert må kravene når det gjelder lønn være:

- * generell forbedring av kjøpekraften
- * garantiordninger og særskilte tillegg til lavlønte
- * likelønnsprofil på lokale og sentralt avtalte tillegg

I de enkelte områdene gjøres prioriteringer til fordel for grupper som systematisk over tid er blitt hengende etter i lønnsutviklingen.

Det vil fortsatt være aktuelt innenfor enkelte avtaleområder å videreutvikle EVU gjennom eksisterende støtteordninger eller å opprette nye ordninger på bransjeplan.

4. Alle må underlegges kollektiv fornuft

I Kontaktutvalget for inntektsoppgjør og økonomisk politikk syntes alle parter å være enige om at den samlede lønnskostnadsveksten også i 2004 må tilpasses utfordringene i konkurranseutsatt næringsliv og arbeidet for full sysselsetting. I arbeidet for å nå dette målet er det avgjørende at alle grupper omfattes.

Både Regjeringen og arbeidsgiversiden i privat og offentlig sektor har forpliktet seg til aktivt arbeide for en lønnsvekst hos lederne som ikke bryter med opplegget for andre. Regjeringen har konkludert med og sendt på høring regler for at selskapenes høyere organer skal føre bedre kontroll med styrenes håndtering av lederlønn. For LO er det viktig at tiltaket kommer på plass snarest. Med den oppgangen vi ser på børsen er det fare for nye utskielser. Likeså er det viktig at eierne avstår fra store aksjeutbytter. Myndighetene må nå sikre en rimelig skattemessig behandling som gir økt stabilitet.

Et økende antall gratispassasjerer er en trussel mot det organiserte arbeidsliv og en samlet styring av lønnsdannelsen. Det er verken lønnsstakerne, arbeidsgiverne eller myndighetene tjent med. LO vil jobbe for at medlemskap lønner seg enda mer.

5. Arbeidslivsutviklingen

Arbeidslivsutviklingen danner viktige forutsetninger for tariffpolitikken. Svekket lovverk og problematiske utviklingstrekk aktualiserer nye krav til avtaleverkets innhold. Myndighetenes oppfølging av den nordiske samarbeidsmodellen er viktig for forhandlingsklima og fornuftig hensikt med en sosial dialog.

LO slutter seg til Pensjonskommisjonens påpeking av at høy sysselsetting og særlig økt yrkesdeltakelse fra eldre arbeidstakere er det mest effektive middel for sikring av pensjonene for framtida. LO er enig i at både hensynet til framtidas bærekraft i pensjonssystemet og den enkelte arbeidstakers muligheter tilsier flere i arbeid etter fylte 62 år. Da må arbeidslivet bli bedre; utstøtingen mindre.

LO krever at regjering og arbeidsgivere følger opp intensjonene i avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv, og på en bedre måte legger grunnlaget for et framtidig samarbeid mellom myndighetene og arbeidslivets parter.

I den senere tid er markedet gitt større rolle på bekostning av brede arbeidstakergruppers bekostning. Arbeidsmarkedsstaten er svekket, dagpengene redusert og arbeidstakernes stilling svekket gjennom lovendring og privatiseringspress. Staten som arbeidsgiver opptrer stadig mer uryddig i forhold til regelverket.

Et mer menneskevennlig arbeidsliv er et mål for LO, og det er en utfordring for arbeidsgivere, myndigheter og fagbevegelse i fellesskap å jobbe for dette. For enkelte yrkesgrupper bl.a. i helse- og sosialsektoren er det behov for sterkere veiledningsinnsats for å begrense urimelige belastninger.

Nye viktige utfordringer kommer gjennom EØS-utvidelsen og Arbeidslivslovutvalgets innstilling. Denne innstillingen endrer maktbalansen i arbeidsgivernes favør og svekker ansattes rettigheter gjennom flere grep:

- * utvidet adgang til midlertidig tilsetting
- * svekket stillingsvern
- * redusert beskyttelse mot overtid og belastende arbeidstider
- * generell svekkelse av lovbasert vern av arbeidstakere

Sekretariatet gis fullmakt til å vurdere hva ALLU aktualiserer av krav som kan reises ved tariffoppgjøret.

Når det gjelder innleie, kreves bestemmelser om at dette og bortsetting av arbeid skal avtales med de tillitsvalgte. Innleie fra vikarbyrå og utleieselskaper må kun gjelde for å erstatte navngitte personer.

Igen øker uønsket deltidsarbeid i omfang, slik det registreres av SSBs arbeidskraftundersøkelser. Ved utgangen av fjoråret var det 90 000 deltidsansatte som søker lengre arbeidstid, en øking på 10 000 fra året før. I stedet for større, faste stillinger i serviceyrkene avspises arbeidstakerne med utstrakt bruk av ekstravakter. Det utvalget som er nedsatt som ledd i det inntektspolitiske samarbeidet i fjor må en finne virkemidler som bedre kan møte denne viktige likestillingsutfordringen i arbeidslivet.

6. Krav til den økonomiske politikken

De siste ledighetstillene bekrefter at bedringen i arbeidsmarkedet er usikker og at det er langt igjen før vi er nede på ledighetsnivået fra inngangen til dette århundret. Sysselsettingen innen industrien har gjennom en lengre periode falt kraftig. Det er fortsatt ikke tegn til oppgang i investeringene i fastlandsøkonomien og lønnsomheten er svak.

Det er fortsatt uklart i hvilken grad sentralbanken i rentepolitikken har begynt å tillegge stabil valutakurs vesentlig mer vekt. En klargjøring av pengepolitikken for å redusere usikkerhet om framtida er fortsatt ønskelig.

LO ser positivt på at Regjeringen nedsetter en industrikommisjon som kan styrke det konkurranseutsatte næringslivs posisjon i den praktiske politikken. Hensynet til situasjonen i denne del av næringslivet og i offentlig sektor tilsier ikke generell etterspørselsøkning gjennom skattelettelser. Tvert i mot strider det mot ønsket om en klarere forankring av oljefondet og sikring av fremtidige pensjoner.

Vi trenger nysatsinger som kan bidra til et løft for norsk industri. Det virker nå særlig uheldig at mulighetene og det sterke lokale engasjementet bl.a. i Grenland ikke utnyttes for å ta naturgassen i bruk. Det vil gi økt verdiskapning, sysselsetting og næringsaktivitet, samtidig som vi oppfyller våre miljøforpliktelser. Det krever at staten medvirker aktivt.

En økt satsing på arbeidsmarkedstiltak bør omfatte en bred bruk av tiltaksformer herunder bl.a. utdanningsvikariater som det per i dag er blitt gitt lite rom for siden det samlede tiltaksnivået har vært svært lavt. Dette er blitt aktualisert ved at ledigheten nå øker sterkt innenfor enkelte kommunale sektorer der en tidligere har hatt god erfaring med denne typen tiltak.

Sett på bakgrunn av at fire av fem arbeidsledige ikke har utdanning utover videregående skole, vil det fortsatt være stort behov for ordinære kvalifiseringstiltak som for eksempel AMO-kurs. Blant unge 20-24 år der ledigheten har økt særlig sterkt, har over halvparten ikke fullført videregående skole.

Særlig Aetat må sikres de nødvendige ressurser som skal til for at den enkelte får tilfredsstillende individuell oppfølging. Det synes fortsatt som om denne oppfølgingen ikke er god nok. Innstramningen i permitteringsordningen og dagpengeordningen ellers gir allerede uheldige utslag.

7. Oppgjørsform

Forhandlingene gjennomføres forbundsvist i privat sektor. For å kunne utnytte fagbevegelsens samlede styrke, følges Representantskapets vedtak for den samlede tariffrevisjon opp av sekretariatet overfor alle områder der LO er part.

8. Forhandlingsfullmakt

Representantskapet gir sekretariatet fullmakt til å utforme de endelige kravene, herunder justeringsklausul for annet avtaleår. Forhandlingsresultatet godkjennes gjennom uravstemning i samsvar med oppgjørsformen."

Da er uttalelsen referert. Vi har også en uttalelse om forslaget til ny lov for arbeidslivet og der skal Trine Lise Sundnes redegjøre for den. Vær så god, Trine Lise.

Trine Lise Sundnes:

"LOs representantskap 24.02.04 om forslaget til ny arbeidslivslov: Et rære og mer brutalisert arbeidsliv

Arbeidslivslovutvalget har lagt fram en omfattende innstilling til ny lov for arbeidslivet. Forslaget skal nå på høring, og LO skal ha en grundig behandling av innstillingen i sine organer. LOs første reaksjon er imidlertid at flertallets forslag til ny arbeidslivslov er et alvorlig tilbakeskritt i arbeidet for et bedre arbeidsliv. På avgjørende områder betyr flertallsforslaget et svekket vern av arbeidstakerne og en alvorlig forskyvning av makt til fordel for arbeidsgiverne. LO frykter at dette vil føre til et rære og mer brutalisert arbeidsliv. Forslagene er sterkt provoserende og LO oppfordrer regjering og Storting om å legge dem vekk.

Med utvalgets forslag om endringer i arbeidstidsbestemmelsene, står vi overfor den første lovfestede arbeidstidsforlengelsen i Norge i moderne tid. Dette er stikk i strid med LOs målsetting om kortere arbeidstid. Adgangen til å inngå individuelle avtaler om arbeidstid utover alminnelig arbeidstid, åpner for rovdraft på arbeidstakere. Sammen med opphevelsen av begrensningene i arbeidstid for skift, turnus og annet belastende arbeid, endring i definisjonen av nattarbeid og åpningen for søndagsarbeid, representerer dette en potensiell helsefare for arbeidstakerne.

LO tar kraftig avstand fra utvalgets forslag om økt adgang til midlertidige ansettelser, og peker på at det tvert imot er behov for innstramninger i bruken av midlertidige kontrakter. En generell adgang til midlertidige ansettelser er en krigserklæring mot arbeidstakere og deres rett til stabile og trygge arbeidsplasser. De arbeidstakere som fra før står svakest i arbeidsmarkedet – unge, ufaglærte, innvandrere og funksjonshemmede – vil bli særlig hardt rammet av en lovendring på dette området.

Retten til å stå i stilling inntil det foreligger rettskraftig dom, er en grunnpilar i stillingsvernet. Utvalgets flertall foreslår å "snu" dette prinsippet. Det vil svekke den enkeltes rettsstilling i oppsigelssaker.

LO er tilfreds med at forslaget til ny arbeidslivslov har satt større fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet gjennom økte krav til organisering av arbeidet. Både arbeidsgivere og mellomledere skal ha pliktig opplæring innen helse, miljø og sikkerhet, og loven stadfester at god ledelse er avgjørende for et godt arbeidsmiljø. Det er videre positivt at lovforslaget innebærer økt vern mot vold og trakassering av ansatte, og lovfestet vern av arbeidstakere som varsler om kritikkverdige forhold i virksomheten (whistleblowers).

LO krever at regjeringen og Stortinget må legge vekk de dårlige forslagene, og bidra til at den nye arbeidslivsloven blir et framskritt, ikke et tilbakeskritt, for et tryggere og mer menneskevennlig arbeidsliv."

Finn Erik Thoresen:

Vi tar nå pause til kl 11.50. Vi ber om at de som ønsker ordet leverer navnelapper i pausen, slik at vi kan få en oversikt over hva vi kan forvente oss. Minner også om at forslag skal være skriftlig.

Pause til kl 11.50.

Finn Erik Thoresen:

Vi er da klare til å starte debatten. Det er foreløpig 24 som har bedt om ordet. Og jeg gjør oppmerksom på at "strek" er ikke satt, men det vil vel ikke drøye så veldig lenge før vi begynner å komme på den ideen. Forslagsark er ikke delt ut, men det ligger en bunke her, slik at de som måtte trenge det kan få det her. Førstemann til å ha ordet er Jan Davidsen, Sekretariatet, deretter er det Øivind Wallentinsen fra EL&IT. Vær så god, Jan.

Rep. 133 - Jan Davidsen, Sekretariatet:

Dirigenter/kamerater!

Jeg får begynne med å takke Gerd-Liv for innledningen, fordi hun satte jo uttalelsene og den situasjonen vi står oppe i, i et veldig vidt og stort perspektiv. Og på mange måter så er det jo også det som gjenspeiler uttalelsen vår fra Sekretariatet til Representantskapet at det arbeidslivet vi har fått rundt oss gjenspeiler at mer og mer av de universelle ordningene våre som vi har hjemlet i lov, enten det går på arbeidervern, på pensjon og andre ting, blir mer og mer koblet inn i tariffoppgjøret og igjen synliggjør nødvendigheten av å være fagorganisert, men ikke minst også det å se tariffoppgjøret og tariffavtale i et mye videre perspektiv. Det det også gjenspeiler seg på er jo dette med nødvendigheten og avhengigheten av lønn i et system hvor vi også ser at skattefinansiering av ordningene våre også blir bygget ned og at vi snart nærmer oss det punktet hvor lavlønte ikke lenger har råd til skatteletter fordi at de får dette igjen i form av økte legebetalinger, dyrere SFO-ordninger, dyrere betaling for medisiner osv. Så den understreking som ligger her at skattelette er ikke god politikk har en enda større betydning jo mindre du tjener, for den regningen får du det tidobbelte gjennom økte utgifter til livets opphold.

Når vi viser tallene her i forhold til det vi fikk til i offentlig sektor sist basert på den enigheten og forståelsen vi hadde i forhold til etterslepet, så er det jo også det at hovedtyngden av de som jobber i offentlig sektor, og jo mindre de tjener, jo mer deltid har de. Vi må også ha i bakhodet at vi snakker ikke krone for krone når vi ser de tallene vi opererer med, her snakker vi om tariffområder i kommunesektoren med nesten 70% deltidsarbeidende og hovedtyngden av de deltidsarbeidende finner vi i det laveste lønnskiktet. Derfor var det veldig bra at vi fikk til etterslepsgjennomslaget, men ikke minst måten vi fikk fordelt det på som synliggjorde helheten i LOs tariffpolitikk, enten vi snakker i forhold til de med lang utdanning eller de med lav formell kompetanse som sådan. Det grepet vi prøver å anbefale for Representantskapet denne gangen i forhold til å se sammenlignbare tariffområder når vi har vertikale områder så må vi også se på industrifunksjonærersnittet når vi skal bruke sammenlignbare rammer. En av hovedårsakene til at vi nettopp har fått etterslepet i offentlig sektor har jo vært at vi har holdt fokuset på industriarbeiderlønn som sådan.

Så var Gerd-Liv inne på et sentralt emne, og det går på den lokale lønnsdannelsen og dette som skjer i forhold til vår styringsevne. For enten vi snakker i forhold til det som skjer på skattesiden, vi ser at regjeringen med stortingsflertallet bygger ned det lovfestede vernet vårt, så ser vi også det at det som skjer på den lokale lønnsdannelsen er å svekke de sentrale parter sin mulighet for å kunne ta samfunnsansvar. For vi har snart nådd smertegrensen innenfor våre områder med hva våre medlemmer vil akseptere av lokal lønnsdannelse uten bruk av maktmidler. Og hvis ikke også arbeidsgiverne besinner seg så kan vi også komme i en

situasjon hvor krav om streikemidler lokalt vil være med på å undergrave våre evner til å ta det samfunnsansvaret som vi gjør gjennom lønnsdannelsen enten vi snakker moderate tillegg, kampen for ledigheten eller det å avvike et brutalisert arbeidsliv.

Det går liksom ikke an å komme rundt det å si noe om pensjon også i denne sammenhengen her. For pensjonsbiten ser vi jo alle sammen at vi får et samfunn hvor folk blir mer og mer avhengig av lønn, så det er klart at i et lånefinansiert samfunn vil også pensjon være viktig. For det er ikke slik lenger at folk avviker lånene sine i det øyeblikket de går over i pensjonstilværelsen sin. Det lånefinansierte samfunn gjør at de utgiftene drar vi med oss, og da blir tryggheten for alderdommen, forutsigbarheten i pensjonene og ikke minst nivåene på de viktig. Derfor er vi glade for de formuleringene som ligger her som både fanger opp i seg de som ikke har pensjon, men ikke minst også sørger for å videreføre de pensjonsordningene som vi har i avtaleverket som sådan.

Jeg skal runde det hele av med gratispassasjerene, fordi det er bekymringsfullt at vi har arbeidsgivere som har så omsyt for de uorganiserte. Vi ser det gang på gang spesielt gjennom lokale forhandlinger hvordan arbeidsgiverne hele tiden er opptatt av de uorganiserte og sørger for at de får sin rettmessige del av kaken, og gjennom det som Gerd-Liv sier er med å undergrave hele det tariffavtalesystemet vi har. Derfor er det viktig at vi gjennom uttalelsen og i den praktiske politikken følger opp hva vi også skal få gjort med gratispassasjerene som sådan. Så jeg håper alle sammen kan være med på å støtte opp under den enstemmige innstillingen som ligger her. Det er viktig for oss når vi har et forbundsvist oppgjør at vi har en bredest mulig enighet omkring plattformen som vi skal stå sammen om. Lykke til. Takk.

Rep. 13 - Øivind Wallentinsen, EL&IT:

Dirigent, Representantskap!

I forhold til uttalelsen så er jeg for så vidt enig i mesteparten av den. Jeg har forslag til et par endringer fordi jeg mener at det bør gjøres. Det første er på side 3 i forhold til dette med pensjon. Jeg vil foreslå at der det står "LO går inn for tjenestepensjoner" settes inn "ytelsesbaserte bruttoordninger, til alle". Grunnen til det er at som det står lenger ned, det vil være med på å styrke de ordningene som er gode i dag, sånn at vi ikke går inn på innskuddsbaserte ordninger. For etter min mening vil det på sikt være med på å svekke de ytelsesbaserte bruttoordningene. Etter min mening vil det også være sånn at det vil være med å styrke folketrygden på lang sikt når vi går for bruttoordninger, som jeg håper Representantskapet kan støtte.

Videre under punkt 5 på side 5 andre avsnitt så står det at "LO slutter seg til Pensjonskommisjonen". Det avsnittet der mener jeg at vi bør ta ut. Det at vi skal ha et mer menneskeverdig arbeidsliv, det står lenger ned, sånn at det ikke er vits i å ha med. Jeg mener også at vi nå vedtar å støtte en av hovedlinjene i Pensjonskommisjonens innstilling, er for tidlig når vi samtidig har bedt om en utsettelse av høringsfristen ut i oktober for å få nok tid til å behandle det. Da synes jeg at det som står der kan gå ut. Det er også sånn at høy sysselsetting for å styrke folketrygden er ikke bare å få eldre inn i eller til å stå lenger. Det var også inne på innledningen at vi har 120 000 arbeidsledige, vi har deltidsansatte som ber om mer jobb og vi må i tillegg til det legge til rette i arbeidslivet for å ta inn uføre og eldre. Sånn at det avsnittet synes jeg bør ut på dette tidspunktet her. Hva konklusjonen blir i Pensjonskommisjonen det vil jo vise seg senere. Takk.

Rep. 8 – Jan A. Klemetsen, NAF:

Kamerater, møteleder! Kjære Representantskap!

Først en stor takk til Gerd-Liv for en meget god innledning. Vi kan stå ved en skillevei i norsk fagbevegelse ved tariffoppgjøret i 2004. NHO vil i langt sterkere grad enn tidligere forsøke å rive ned faglige rettigheter som vi har brukt mange år på å bygge opp. I tillegg har vi den mest fagforeningsfientlige regjering vi har hatt på mange mange år. En regjering som tar mest hensyn til pengeflytterne og høytlønnede og til folk flest. Regjeringen har få eller ingen visjoner. De opptrer mange ganger som et forretningsministerium. Den er så svak at en regjering innsatt fra Manpower ville gjort en langt bedre jobb. Dessverre har vi ikke oppløsningsrett i Norge ellers ville jeg selv oppfordret Kjell Magne Bondevik til å trekke seg med umiddelbar virkning og skrevet ut nye valg. Jeg har ingen tillit til Statsministeren. Hvorfor skal vi ha et faglig politisk samarbeid med denne regjeringen hvis den ikke vil bidra med noe.

Når det gjelder den tariffpolitiske uttalelsen er jeg meget glad for at lavlønsprofilen blir en prioritert sak. Men jeg håper at vi ved en eventuell konflikt ikke kommer i samme situasjon som ved vektorstreiken 6 dager i juni i år 2000. Vi opplevde da et massivt streikebryteri fra arbeidsgiversiden. Jeg var den gangen streikeleder for 14 000 vektere. Allerede første dag tok vi NHO for streikebryteri ved at selv bemannet resepsjonen ved hovedkontoret på Majorstua og utfordret streikende arbeideres arbeidsoppgaver. I tillegg ble arbeidsledere på laveste nivå og uorganiserte vektere brukt til å utføre streikende vektres oppgaver og turnuslister ble også endret. I etterkant fikk dette ingen konsekvenser for streikebryterne. Dette er en situasjon vi ikke kan ha i framtida. Vi må lære av dette og i årets tariffoppgjør må vi være langt klarere i forhold til arbeidsgiversiden slik at vi ikke opplever noe tilsvarende.

Takk.

Rep. 71 – Arnfinn Bjerkestrand, MFO:

Dirigent, leder, Representantskap!

Takk for flott innledning, Gerd-Liv.

Reprise det er et velkjent begrep blant musikerne og det begynner også å bli en fremtredende egenskap ved lønnsoppgjørene. Nok engang opplever arbeidsgivere som maner til moderasjon og som truer med død og fordervelse om lønnstilleggene blir for store. Og nok engang så jatter denne regjeringen og andre politikere med. Og nok engang må vi bruke tid og krefter på selvfølgelig krav om likelønn og en lønn det går an å leve av. Men noe er også nytt i dette lønnsoppgjøret. Denne gangen er det trusler fra Pensjonskommisjonen og svekkelse av både folketrygden og de offentlige tjenestepensjonsordningene. Og noe av det siste, stormløpet fra flertallet i Arbeidslivslovutvalget mot vel innarbeidede rettigheter i arbeidslivet. Begge deler minner mistenkelig om bestillingsverk som også er et velkjent begrep for oss musikere. Vi i MFO stiller oss fullt ut bak det fremlagte forslaget til tariffpolitisk uttalelse fra Representantskapet og det retter fokus mot viktige utfordringer enten de er av gammel eller ny dato. For oss er det fortsatt et hovedproblem for mange av våre medlemsgrupper enten de arbeider i offentlig sektor eller i områder sterkt knyttet til offentlig sektor at de har blitt hengende etter i lønnsutviklingen. Kanskje har vi gjort en for dårlig jobb i tidligere lønnsoppgjør, men statistikken taler uansett sitt tydelige språk. Nær sagt, uansett hvem og hva vi sammenligner med. Og da er det bare å brette opp skjorteermene og prøve en gang til.

I forslaget til uttalelse er det pekt på at lærerne har kommet godt ut av de siste lønnsoppgjørene. Det er riktig og det er bra, men poenget er at dette området er et av flere som har blitt hengende etter i forhold til sammenlignbare grupper i privat sektor. Nå knytter utfordringene seg til overføringen av lønnsforhandlingene for lærerne fra det statlige til det kommunale tariffområdet og til å oppnå tilsvarende resultater for andre medlemsgrupper som heller ikke har fått rimelig lønsmessig uttelling for lang utdanning. Skal vi bevare tilliten blant våre medlemmer må vi i denne tariffrevisjonen se reelle og vesentlige forbedringer i lønnsnivået for kommunalt ansatte musikk- og kulturskolelærere, for våre kirkemusikere og for musikere, sangere, dansere og andre tilsatte i orkestrene i teatrene og operaen. Disse har nemlig ikke fått tatt del i grunnskolelærernes lønnsutvikling og har blitt hengende etter. Dessuten må vi ta et krafttak på våre store grupper av frilansere, det vil si musikere og musikkpedagoger uten noe fast arbeidsforhold. Og mange av våre arbeidsgivermotparter har i en årrekke lyktes i å undertrykke lønnsutviklingen for korttidsansatte enda mer enn for fast tilsatte. Og konsekvensene ser man allerede i form av nedbygging av faste arbeidsplasser og økende bruk av midlertidige tilsetninger. Derfor skal vi både sloss for å opprettholde stillingsvernet og for å øke lønnsnivået for korttidstilsatte så mye at det i alle fall ikke skal være lønnsomt å sparke de fast tilsatte.

Til slutt, dirigent, litt musikk. Lars Saabye Christensen sier: "Så pust rolig nå, rolig. Du er også et instrument. Pust nå, helt rolig. Du er ikke den eneste. Du er ikke alene. Sammen er vi det svære orkesteret. Det kollosale korpsset. Pust inn, pust ut. Nå er vi snart stemt. Og ingen holder tonen så høyt og lenge som vi."

Lykke til.

Rep. 129 – Kjell Bjørndalen, Sekretariatet:

Dirigent!

I Fellesforbundet ser vi fire hovedutfordringer ved dette oppgjøret. Det er for det første å stå i mot de krav som arbeidsgiverne har og som har blitt nevnt. De mener altså at alt skal avtales lokalt, minstelønssatsene skal ikke endres, aller helst reduseres, garantiordningene skal vekk, lavlønte skal ikke ha spesielle tillegg, arbeidstidsbestemmelser skal utvides og alt skal gjøres mer fleksibelt på arbeidsgivernes egne premisser. Og politisk støtte til å gå løs på flere av disse områdene fikk jo arbeidsgiverne med Arbeidslivslovutvalgets innstilling sist uke. Å stå imot arbeidsgivernes kjøer ved dette oppgjøret, å stå imot regjeringens forslag til et mindre humant arbeidsliv, det er ingen enkelt oppgave. Jeg er derfor glad for de formuleringer som er tatt inn i uttalelsen om dette.

Den andre hovedutfordringen er EUs utvidelse mot øst. Fra og med 1. mai i år kan vi altså stå overfor en helt ny situasjon på det norske arbeidsmarkedet. Jeg har registrert en viss vilje hos enkelte arbeidsgivere til å vurdere hva som kan gjøres for å hindre sosial dumping, men langt fra hos alle. Og uansett så vet vi at utfordringene blir store. Vi må derfor gå gjennom de avtalene vi har, vi må på best mulig måte sikre at ikke arbeidsgiverne gis fritt spillerom til å bruke anledningen til å undergrave det norske avtaleverket. Vi må ha inn formuleringer som sikrer at de tillitsvalgte har kontroll med lønns- og arbeidsvilkår for dem som tar seg arbeid i Norge.

Den tredje hovedutfordringen er å sikre alle en reallønnsforbedring. Med den prisveksten som er forventet i år så skal det ikke store tillegget til for å sikre akkurat det. Bare overhenget i industrien er på 1 3/4 til 2 prosent. Jeg synes det er overraskende høyt og jeg har merket meg at Det tekniske beregningsutvalg mener at de store strukturendringene i industrien vil kunne

skape forskjeller. Jeg vil også hevde at lønnsutviklingen i industrien kan ha sammenheng med at de bedrifter som betalte dårligst er slått ut av markedet eller har flagget ut. Og jeg vil også hevde at det er de med den korteste ansienniteten og den laveste lønnen som har måttet gå først når nedbemanninger har vært gjennomført, og at dette i seg selv medfører økning i de gjennomsnittlige timelønnskostnadene. Så er jo ikke det noen trøst for de av våre medlemmer som er bedrifter med dårlige økonomiske resultater og lite i lønnstillegg at gjennomsnittslønnen øker. Ja heller ikke de andre medlemmene hvis årsakene til lønnsøkningen rett og slett skyldes at noen ikke lenger har en arbeidsplass å gå til. Vi er derfor nødt til å ha tillegg som sikrer alle en kjøpekraftsforbedring, men vi må samtidig være realistiske nok til å innse at vi må balansere mellom lønnstillegg og hensynet til arbeidsplassene. Å forhandle seg ut av driftportene det er ikke våre medlemmer tjent med. Vi har fortsatt alt for mange ledige i dette landet, 120 000 sier Gerd-Liv. Det er snart bare vi som snakker om dem, altså, og nå er det viktig at vi begynner å argumentere for at det der må vi se å få gjort noe med. Og lønnsoppgjøret kan være en viktig brikke i så måte. At arbeid til alle er jobb nr 1, er ikke bare noe som gjelder industrien og de ansatte der. Det gjelder hele arbeidslivet. Den lønnsutviklingen vi fikk i 2002 og med god hjelp av denne Gjødrem som resulterte i stigende rente og en kroneverdi helt ute av kurs, det kan vi ikke gjenta. Som nasjon har vi ikke råd til det. Vi er nødt til å sette tæring etter næring og kan ikke gjenta eksperimentet fra 2002. Og så registrerer vi jo at lønnsutviklingen i kommunene og i Staten er sterkere enn i industrien. Og innenfor disse rammene har det vært mulig å prioritere. Vi har alle et ansvar for sysselsettingen. Enten det nå er i offentlig eller privat sektor. Jeg vil derfor understreke og gi min fulle tilslutning til de vurderinger som ligger i innledningskapittelet til uttalelsen. Jeg vil også så sterkt jeg kan understreke viktigheten av kapittelet som heter "Alle må underlegges kollektiv fornuft". Når Det tekniske beregningsutvalg skriver at lønnskostnadsnivået i industrien ligger 33% over gjennomsnittet for våre viktigste handelspartnere, ja så er det alle grunn for oss til å sikre at det i hvert fall ikke blir verre en det. Men så får det være opp til partene i de enkelte områdene hvordan de vil prioritere så lenge dette er innenfor rammen av den kollektive fornuft og innenfor rammen av vi som nasjon kan bevilge oss.

Jeg har ikke glemt tjenestepensjon. Den siste av 4 hovedutfordringer. Det er helt uakseptabelt at det fortsatt er 900 000 arbeidstakere i dette landet som ikke har en tjenestepensjonsordning. Og fra vår side så står den høyt på listen over krav og de formuleringer som uttalelsen har om pensjon, gir jeg min fulle tilslutning til. Vi vil kreve at alle minst skal ha en innskuddspensjon på 3% betalt av arbeidsgiver og at de som har ytelsesordninger skal beholde disse så sant de oppfyller visse minimumskrav. Og jeg vil advare mot det som Øivind Wallentinsen var innom at vi ensidig skal gå for ytelsesbaserte ordninger, eller det vil si bruttoordninger. Vi er nødt til å ta hensyn til at det finnes flere varianter ute på bedriftene og vi kan ikke stille oss sånn at vi blir oppfattet som å tre ordninger ned over hodene på folk som ellers er tilfreds med det de har. Så her er det viktig å balansere akkurat det. Og så vil jeg ikke gå i den fella å ta opp AFP ved dette oppgjøret. Åpner vi for den diskusjonen om AFP så kan hele tjenestepensjonsspørsmålet komme inn på et sidespor. En god tidlig pensjonsordning er viktig for oss og AFP er vårt ektefødte barn og den ordningen, eller barnet om vi vil, skal vi ikke helle ut med badevannet. Det blir en hektisk vår for de aller fleste av oss, men la oss ikke oppføre oss som våryre kalver som hopper og spretter i alle retninger. Når vi nå går fra hverandre i dag, så er det vedtaket i denne saken som gir retningen for hva vi har å gjøre. Ingen av oss kan fri oss fra det. Og kommer det frem noen blåveiser under den lange marsjen, så får det være arbeidsgiverne som får den, det har de ærlig fortjent. I siste nummer av LO Aktuelt finner dere en oppskrift på Kjells hjemmebakte. Både ingrediensene og fremgangsmåten for å få ei god kake er beskrevet i detalj og da blir det nok ei god kake fra

bakermester Harepus som de skriver, dersom da ikke arbeidsgiverne bidrar med alt for mye pepper i deigen. Så under alle omstendigheter, lykke til med baksten alle sammen.

Rep. 32 - Ingri-Hanne Brænne – FO:

Ja, kjære Representantskap!

Først har jeg lyst til å takke deg, Gerd-Liv, for en god innledning. En tariffdebatt i LOs representantskap er en utfordrende sak fordi den innlemmer mange arbeidstakere, ulike tariffområder, ulike arbeidsfelt, ja kort sagt ca 800 000 forskjellige arbeidshverdager. I dette mangfoldet er det fort gjort at ulikhetene tar veldig stor plass og jeg kjenner etter hvert at hodet fokuserer på kategoriene vi og de andre, forstått som vi i FO mot "røkla". Den amerikanske filosofen Richard er jeg glad i å sitere. Han har sagt at solidaritet det omhandler hvem vi definerer inn i vårt vi. Han sier videre at det er en utfordring å stadig innlemme flere i vårt vi, innlemme folk som vi i tidligere har kategorisert som de andre. I denne prosessen så er det en utfordring å få øye på det som forener heller enn det som skiller oss. Solidariteten ligger ikke der som noe vi bare kan gripe. Det er noe som vi må arbeide frem, vi må skape solidariteten heller enn å bare erkjenne den. Vi i FO har sagt ja til å være del av LO sitt vi. Som representant for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere, det vil si langtidsutdannede i offentlig sektor, er jeg glad for at uttalelsen foran oss i dag har et klarere fokus på en del av de utfordringene våre medlemmer møter. Men jeg må imidlertid innrømme at jeg synes jeg kjenner dette fokuset i veldig små setninger som vi klammer oss til og håper skal gi oss det rommet vi trenger i tariffoppgjøret i 2004. Et eksempel på et slikt halmstrå er uttalelsens sin ene setning om etter- og videreutdanning. Mange av våre arbeidstakere i LO står i arbeid som er utfordrende og som påkaller ny kunnskap. Jeg har lyst til å trekke frem våre medlemmer som jobber på sosialkontor. De forteller om en hverdag der klientene deres ikke får plass i psykiatrien fordi de har et rusproblem, men de får heller ikke plass i rusmiddelomsorgen fordi de har en psykisk lidelse. Og mens andrelinjen da sender klientene som pakkepost seg imellom så er det førstelinjen sine generalister som sitter med noen av de største faglige utfordringene i velferdsstaten i dag. Våre medlemmer gjør en formidabel jobb, men disse gjør behovet for å utvikle seg til å kunne gi et stadig bedre faglig tilbud for de som trenger dette. De ønsker også å bli i stand til å holde ut arbeidshverdagen og stå i førstelinjejobbene over tid. For mange så er løsningen etter- og videreutdanning. Problemet er at videreutdanningsbudsjettet i mange kommuner ligger på ca 300 kroner per ansatt. Ikke er det vikarbudsjetten heller. Resultatet er at folk finansierer utdanningen ut av egen lomme, gjerne med studielån. De studerer på kvelds- og nattetid og gjerne trippelarbeidende med full jobb, fulle studier og familie. Og etter at de er ferdig da med dette utdanningsløpet sitt så får de ikke en krone mer i lønn fordi det ikke er formelle krav om videreutdanning i stillingen deres. Eventuelt så får de lønn, men da får de utdanning kanskje for ett år med formell videreutdanning, men svært mange av våre har formell kompetanse langt utover dette i form av hovedfaget mastergrad og den kliniske videreutdanningen. Det handler ofte om 6-7 årig løp inkludert grunnutdanningen. Denne utfordringen er ikke en FO utfordring eller en offentlig sektor utfordring eller en langtidsutdannet utfordring. Det er noe som vedgår oss alle, noe som vedgår vårt vi. Vi i LO skal kjempe for muligheten for faglig utvikling. Vi må arbeide for at kompetanseheving skal lønne seg og ikke minst vi skal sørge for at den norske velferdsstaten tilbyr kvalitativt gode tjenester for alle som bor i landet og jeg forventer at alle dere i mitt vi er med oss i denne kampen.

Takk.

Rep. 105 – Kleiv Fiskvik – Oslo fylke:

Jeg vil også takke for innledningen om de forslagene som vi har fått presentert og jeg vil gi min tilslutning til disse forslagene. Det er imidlertid ingen tvil om at dette oppgjøret blir vanskelig. Vi står overfor utfordringer omtrent på alle sektorer. Fremstøtene mot oss er omfattende, faktisk mer omfattende enn på mange, mange år. Det er klart at regjeringen og stortingsflertallet på det ene området etter det andre oppmuntrer de kreftene som vil skru klokka tilbake mange tiår. Når vi nå krever tjenestepensjonsordninger, er det et krav som fremkommer først og fremst fordi at vi ser det er liten vilje til å forsvare folketrygdens pensjonsmålsettinger slik utgangspunktet var i 60-åra. NHOs uttalelser og i går kontante avvisninger av kravet om tjenestepensjonsordninger viser at dette ikke blir noen lett oppgave å løse i dette oppgjøret. Ikke slik å forstå at arbeidsgivere tidligere heller har mottatt krav om forbedringer og fremskritt med forståelse eller entusiasme. Men nå møtes vi hele tiden av reaksjonære krav støttet av offentlige utredninger. Pensjonskomiteens innstilling er svært skuffende. Ikke fordi vi har ventet noe annet enn det som kom fra flertallet, men vi kunne ha ventet noe annet av representantene fra de partiene som sier seg å tilhøre venstresida. Selv om de slukte det fremlagte grunnlagsmaterialet råt, både når det gjelder fremtidige skatte- og avgiftsnivåer slik Høyre og Fremskrittspartiet vil ha det. Om de tror på de høyst usikre fremskrivningene om forholdet mellom antall yrkesaktive og pensjonister, så burde vi forvente at de ikke skulle være med på å fordele fra de som har lite til de som har mye. Når det er sagt så vil jeg få lov til å si at vi har all grunn til å være fornøyd med den holdningen som LO har vist i pensjonsspørsmålet. Samfunnspolitisk avdeling har vist at det er mulig å komme med et helhetlig og bærekraftig alternativ til denne innstillingen. Som medlemmer av LO har vi all grunn til å være stolte over det. Og vi har grunn til å være stolte over at LO-ledelsen har fulgt dette opp på en utmerket måte. Det vi nå forventer av enkelte medlemmer av Pensjonskomisjonen fremover, det er at de ikke drar rundt og agiterer for et fremtidig skatte- og avgiftsnivå på såkalt Euro-nivå, men innser at en velferdsstat ikke kan basere seg på Høyres og Fremskrittspartiets statsinntekter. Hvis ikke så bør de finne seg noe annet å gjøre. Selv om jeg er skeptisk til innskuddsbaserte pensjonsordninger som andre har gitt uttrykk for her, så tror jeg for det første at det vil gjøre oss avhengig av børsavkastningen og for det andre fordi gebyrer og andre forvaltningskostnader spiser opp en altfor stor del av fondet, så bør vi allikevel støtte kravet om en tariffestet tjenestepensjonsordning i privat sektor. Samtidig må vi være klare på at ytelsesbaserte tjenestepensjonene vi har ikke skal forringes, men tariffestet der hvor det ikke er tariffestet i dag. Som jeg også sa innledningsvis så er det ikke så mye som tyder på at arbeidsgiversiden vil være altfor mottakelige for kravet om tjenestepensjonsordninger. Men det burde de være, fordi hvis det skulle vise seg at de står på sitt, så må vi legge opp en strategi for en samlet og mer rettferdig pensjonsordning vedtatt av Stortinget etter 2005. Det er alternativet. På kongressen neste år vil vi, hvis arbeidsgiverne ikke går med på dette nå, måtte utmeisle en strategi både i forhold til arbeidslivslovgivningen og framtidige pensjonsordninger. Og det må bli hovedsakene i stortingsvalget sånn som Gerd-Liv antydte i sin innledning. Og det er vi som skal sette dagsorden. Det er da det skal avgjøres om vi skal ha en velferdsstat som finansierer en folketrygd med en allmenn sikker pensjonsordning og helsetjenester og en arbeidsmiljølovgivning som trekker fremover mot et mer humant og rettferdig arbeidsliv. Eller om vi skal gå tilbake til fortidens løsninger. Oppgjøret i vår det skal ikke bare være en prøve, men det skal gi signaler om den veien vi skal gå videre fremover. Det er derfor viktig at vi tar det alvorlig og står på de kravene i forslaget som Sekretariatet har skissert.

Jeg kan ikke egentlig gå ned herfra uten å si noe om Norges Bank som med sin rente- og valutapolitikk har fjernet titusener av arbeidsplasser i landet, som til tross for advarsler har ført landet inn i en deflatorisk utvikling i strid med den instruksen som sentralbanksjefen har fått. Det er kommet så langt at det oppfordres til et meningsløst forbruk for å få opp inflasjon.

Det er vel ingen, heller ikke i det private næringsliv, som har vist en så elendig dømmekraft uten at det har fått følger. Samtidig er det like dårlig stilt med finansministeren som jo egentlig har det politiske ansvaret. Det er en skandale at det går an å føre en slik feilslått politikk. Når en udugelig sentralbanksjef har advart mot lønnsøkninger i frykt for inflasjon og havnet i deflasjon burde de fleste forstå at et av midlene til å rette opp situasjonen er nominelle tillegg som monner, ikke moderasjon. Det er ikke lønnsnivået som har ødelagt den såkalte konkurransekraften i industrien, det er sentralbankens høye rente- og kronekurs og det burde vært forstått for mange år siden. Takk.

Finn Erik Thoresen:

Vi har 18 talere igjen. Jeg vil foreslå at vi setter strek med rett til å tegne seg under neste innlegg. Jeg vil også foreslå at vi går ned fra 10 minutters taletid til 5 minutter første gang og 2 minutter annen gang. Er salen enig i det? Det er vi. Da er det vedtatt. Beklager til deg Størk, men du fikk en litt ny ting å forhold deg til. Bare for å nevne det – de som har forslag, de må levere de mens Størk nå snakker, slik at vi kan referere de før vi endelig setter streken. Vær så god.

Rep. 108 – Størk Hansen – Oppland fylke:

Dirigenter, kamerater!

Egentlig så hadde jeg ikke tenkt å ta ordet, men så begynner den skrivekløen å komme og da kommer det noen punkter og da tenkte jeg at jeg må opp her og tale litt granne. Det blir mer en litt sånn situasjonsrapport for å få frem på Representantskapet fra noen av disse som arbeider litt på gulvet. Fiskvik var innom en sak her om Gjedrem. Altså en mann som er ansvarlig for at tusenvis på tusenvis av arbeidsplasser blir borte, som har gjort en uendelig skade for dette landet, han burde sies opp umiddelbart. Denne forbrytelsen mot landet kan ikke få gå upåaktet hen. Han må fjernes og det må være uten fem øre i fallskjerm. Og vi er stadig inne på dette med lønnsvekst. Aldri i mitt liv har jeg hørt noe annet enn at lønn det er årsaken til alt vondt her i verden. Om vi tjener 180 000 så er det for mye, tjener du 220 000 så er det for mye, og tjener du da opp i mot 300 000 så er du nesten en forbryter mot dette landet og arbeidskjøperne. Det er ingen av disse folkene her som prater om for eksempel strøm. Jeg kommer fra en bedrift som er rimelig avhengig av tilgang på energi. Før så brukte vi energien til å bygge dette landet. Nå blir den brukt av strømmafiaen til å bygge det ned. Vi prater om en russisk mafia. Den har etablert seg her i Norge. Dem truer oss, dem piner oss, og de gir seg ikke før de har fått eksportert strømmen ut av dette landet. Vi sitter igjen hutrende oppi her og ikke har råd til å fyre opp husene våre engang.

Vi prater om Pensjonskomisjonens innstilling og for oss som er ute her nå folkens, så er dette helt klart. Dette er vanskelig, men det er en ting som er klart for oss alle, og det er at dette er et angrep fra eliten og borgerskapet i dette landet mot oss vanlige lønnstakere. Det vi ser når forslagene kommer er at det er oss dem tar i fra, mens dem selv skal berike seg enda mer. Må være måte på hvor mange biffer dem skal ete de folkene der også. Det er vi som skal ta støtten. Når Pensjonskomisjonen ble nedsatt så var det jo for at det går for mye penger ut av dette. Det går for mye penger tilbake til det norske folk. Vi skal arbeide lenger, men er det noen som vil ha oss etter at vi er 50 år. Det er ikke mange. Så hvordan dette skal gå opp, det vet ikke jeg helt. Det tror jeg ingen vet. En god arbeider i dag for denne eliten det er en som arbeider til han er 75 år, så begynner han å føle seg litt sliten og at tiden har kommet, så hopper han i pennalet og spikrer igjen på undersiden selv. Og kamerater, nå har vi fått en ny

lov pågang. Altså, det er et forslag, Arbeidslivslovutvalgets innstilling, og den kamerater, den er fin. For ved å innføre disse forslagene her så følger den opp Pensjonskommisjonens innstilling. Fordi forslagene vil jo medføre at vi lever kortere. Det vil bli mye tøffere å arbeide og jeg er såpass gammel at jeg husker det å jobbe 4-skift og hadde 40 timers uke, og vil de ha tilbake det, de kan få prøve det de som vil. Dem prater om skattelette. Dem skal gi oss skattelette og så sier de samtidig at det er ikke mer penger i folketrygden. Vi skal altså slippe å betale skatt, for det er forferdelig. Vi betaler skatt til fellesskapet, det er forferdelig, men at vi skal ta å betale tusenvis på tusenvis av kroner til noen forsikringsselskaper, det er helt flott. Det er så fint. Kamerater. Det var en ting til, AFP. Altså AFP. Vi brukte altså tariffoppgjør på tariffoppgjør på å få det inn. Null - 25 øre, alle husker vel dette som har vært med en liten stund. Og vi fikk da altså AFP. Og nå skal de ta den fra oss, men dette er en tariffsak, og som du sa i innledningen din, Gerd-Liv, denne skal vi jaggu sloss for. Dette her går ikke an. Dette med pensjonsreform og sånt, det må være en klar valgkampsak. Og dem vi samarbeider med og forventer å få vår støtte, vi forventer også at de støtter oss, at dette skal være en valgkampsak. Dette er en vinner sak for dem som vil ha dette som en valgkampsak. Jeg vil bare avslutningsvis si at vi er frustrerte ute for vi slåss ikke, vi mobiliserer ikke medlemmer mot disse kreftene, der er LO nødt til å gjøre noe. Vi er nødt til å planlegge ordentlig og skikkelig. Og vi må gå til det skrittet, ikke en time, men så lenge det er nødvendig.

Finn Erik Thoresen:

Da har vi fått en rekke forslag. Sånn rent formelt så er vi faktisk nødt til å referere de selv om det er veldig mange.

Øivind Wallentinsen, EL&IT, endring i tariffpolitisk uttalelse side 5, punkt 5 "Arbeidslivsutvikling", annet avsnitt tas ut. Og fra samme, endring i tariffpolitisk uttalelse side 3, tredje linje, det settes inn "ytelsesbaserte bruttoordninger" etter tjenestepensjoner.

Ulf Iversen, Nordland fylke, forslag til endring i uttalelsen siste avsnitt under "Et rære og mer brutalisert arbeidsliv" endres til: "LO krever at regjeringen og stortinget må legge vekk de dårlige forslagene og bidra til at den nye arbeidslivsloven blir et framskritt, ikke et tilbakeskritt for et tryggere og et mer menneskevennlig arbeidsliv. Hvis ikke storting og regjering tar høyde for å legge vekk disse negative endringene, må LO vurdere å gjennomføre de tiltak som vil være nødvendige".

Så er det Kåre Leira, Fellesforbundet, punkt 6, fjerde avsnitt, andre setning: "Det virker nå særlig uheldig at muligheten og det sterke lokale engasjementet blant annet i Midt-Norge og Grenland, ikke utnyttes for å ta naturgassen i bruk".

Anne-Grethe Skårdal, Fagforbundet, tredje avsnitt, andre setning endres til: "En generell adgang til midlertidige ansettelser er en krigserklæring mot arbeidstakerne og deres rett til stabile og trygge arbeidsplasser". Tredje setning, redaksjonell endring, ordet "som".

Jan Erik Ullestad, Fellesforbundet, til "Et rære og mer brutalisert arbeidsliv" endringer i første avsnitt, siste setning: "Forslagene er så sterkt provoserende at det kan sette et eventuelt samarbeid i det kommende tariffoppgjøret i fare. LO oppfordrer regjeringen"

Kjell Borglund, Norsk Arbeidsmandsforbund, forslag til punkt 2 vedrørende avsnitt 5: Her må Sekretariatet få fullmakt til å omredigere dette avsnittet, slik at det blir mer klart at LO ikke er enig i å øke pensjonsalderen i Norge.

Boye Ullmann, Fellesforbundet, siste linje, første avsnitt, uttalelse "Ny arbeidslivslov": "LO vil advare regjeringen mot at arbeidslivslovutvalgets forslag kommer opp før stortingsvalget i 2005".

Samme representant, "Arbeidslivsutviklingen" avsnitt 6, setning 2: "... EØS-utvidelsen. Både kontrolltiltak og tillitsvalgte innsynsmuligheter er nødvendig for å motvirke sosial dumping og økonomisk kriminalitet. Bøter og sanksjoner må innføres for å avskrekke grådige arbeidsgivere mot å utnytte arbeidstakerne fra nye EU-land. LO vil spesielt oppfordre regjeringspartiene til å innføre kontroll- og tilsynsordninger. Motsatt betyr at økonomisk kriminalitet og sosial dumping vil være dramatisk. Arbeidslivslovutvalgets innstilling endrer maktbalansen ..."

Så er det et forslag til fra Boye Ullmann, "Arbeid til alle er jobb nr 1": "Arbeidsledigheten med ca 120 000 er uakseptabel høy. Regjeringens økonomiske politikk med skattelettelse og manglende industripolitikk er bidrag for å opprettholde høy ledighet". Stryk: "Et viktig grunnlag for denne utviklingen var utfallet av mellomoppgjøret i 2003". Endring: "Lønnsveksten på årsbasis avtok fra nærmere 6% til drøye 4% etter mellomoppgjøret i 2003". Punkt 6 "Krav til den økonomiske politikk", avsnitt 2, siste setning: "En klargjøring av pengepolitikken" til at "Det operative målet også må inkludere sysselsetting, produksjon og ..."

Jeg regner med at hovedinnholdet i forslagene nå er forstått. Er det flere da som vil tegne seg før vi setter strek endelig. Det er det ikke, da er strek satt, og vi fortsetter debatten. Den første ut er Bård Hogstad fra FO, deretter Kjell Borglund fra Arbeidsmandsforbundet. Vær så god, Bård.

Rep. 31 – Bård Hogstad, FO:

Kjære Representantskap, kamerater, dirigent!

Gerd-Liv, tusen takk for en flott innledning som har lagt et godt grunnlag for debatten vi har her i dag.

LO er en stor organisasjon som skal ivareta mange ulike interesser, også tariffpolitisk. Kloge tunger har uttalt at de beste løsninger er de ingen parter er fornøyd med, men som alle kan leve med. For meg er Sekretariatets innstilling til tariffpolitisk uttalelse en slik løsning. Sett med FO-øyne er uttalelsen preget av en økonomisk tenkning jeg ikke kjenner meg helt igjen i og som jeg godt kunne brukt tid på å gå nærmere inn på. Forholdet mellom offentlig og privat sektor og hvem og hva som legger grunnlaget for bærekraftig utvikling er etter mitt syn mye mer komplisert enn uttalelsen indikerer. Som representant fra et forbund bestående av 80% langtidsutdannede kvinner i offentlig sektors tjeneste kan man også kritisere uttalelsens fravær av tydeligere omtale av disse gruppens særskilte lønnsutfordringer i fremtiden.

Og grunnleggende, LOs oppslutning om frontfagsmodellen, som FO er grunnleggende uenig i, preger uttalelsen både i beskrivelse og kravinnretning. Jeg skal la disse områdene ligge fordi jeg mener at til tross for dette gir uttalelsen et godt rammeverk for LO å møte tariffoppgjøret med. Og det er flere elementer jeg er godt og kraftig fornøyd med. De tydelige signalene om at tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor ikke skal svekkes. Tydelig trykk på etableringen av gode tjenestepensjonsordninger i privat sektor. Ikke minst de krystallklare signalene om at lovfestede rettigheter som vi har sloss frem gjennom en 100-års lang

arbeidskamp ikke er til salgs. Alt dette er saker det er enormt viktig at LO-fellesskapet står sammen om i kampen for å bevare. Det jeg likevel vektlegger mest er avsnittet som legger opp til å videreføre arbeidet med å etablere rimelig uttelling for lang utdanning og utvidelsen av sammenligningsgrunnlaget i forhold til privat sektor. Til tross for løftet, særlig i kommunal sektor i 2002, er det fortsatt lang vei igjen. FO har i oppløpet til dette tariffoppgjøret tydeliggjort at lønnsforskjellen mellom våre kompetansegrupper og tilsvarende kompetansegrupper i industrien etter 2002-oppgjøret er på ca 100 000 i året. Når vi bruker dette tallet som i seg selv er skremmende høyt, er vi egentlig snille. Da sammenligner vi nemlig lønna med de av våre arbeidsgivere som ga oss best uttelling i 2002, KS og NAVO helseområde. Enda større blir forskjellen når vi går inn på verstingene våre av de offentlige arbeidsgiverne, nemlig Staten og Oslo kommune. Staten har nå overtatt et av kjerneområdene for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, nemlig barne- og familievernet, deler av det. Dette er gjort med de beste faglige intensjoner, har vi i FO håp om. Og vi har aktivt bidratt til reformen. Men ei side av reformen som er mindre kjent er at Statens lønnsnivå for høyskoleutdannede barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere er langt dårligere enn det tariffområdet de har hentet arbeidstakerne fra. Et helt konkret eksempel viser denne urettferdigheten. En nyutdannet barnevernpedagog som ble ansatt som miljøterapeut i en barneverninstitusjon i desember i fjor var garantert en minstelønn på 250 000. Hvis samme person var dum nok til å vente med å søke jobb til januar, er startlønna 227 300 kroner i Staten. En forskjell på nesten 3 000 kroner i året for samme kompetanse, samme innhold i stilling og med samme arbeidsgiver. I Oslo kommune tjener en ufaglært verneassistent mer enn en 3-årig høyskoleutdannet miljøterapeut i de første 6 årene. Og barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere tjener dårligere enn FOs medlemmer utenfor Oslo og andre høyskolegrupper i Oslo kommune. Selvfølgelig så skal realkompetanse lønne seg, det mener vi tydelig i FO også. Men når startlønnen for ufaglærte er høyere enn startlønnen for folk med høyskoleutdanning har man et system som opererer på markedsliberalismens og den frie konkurransens marked som verken verdsetter formell- eller realkompetanse. Selv om kompensasjonen ut over grunnutdanning for våre grupper ikke er noe å rope hurra for, verken i KS eller NAVO helse, blir også her Staten og Oslo kommune verstinger. Med null systemer som ivaretar dette rettmessige behovet. Samtidig etterlyses og trengs stadig større kompetanse i sosialtjenesten, rusomsorgen, barneverntjenesten og tjenester for utviklingshemmede. Vi kan trygt slå fast at utdanning som barnevernpedagog, sosionom og vernepleier på ingen måte er lukrativ. Og det finner vi i FO oss i. Men vi finner oss ikke i at utdanning i det hele tatt ikke skal lønne seg og at helse- og sosialarbeidere med høy kompetanse lønnes lavere enn andre med tilsvarende kompetanse. For meg blir derfor setningene om lønnskompensasjon for utdanning særlig viktig. Det gir oss nemlig rommet for å fortsette arbeidet mot de uanstendige lønnsbetingelsene våre medlemmer særlig i Oslo kommune og Staten utsettes for. En kamp det skal være godt å ha hele LO-fellesskapet i ryggen på når gjenstridige arbeidsgivere skal konfronteres med dette over forhandlingsbordet.

Med dette utgangspunktet vil jeg slutte meg til å anbefale Sekretariatets forslag til uttalelse.

Rep. 6 – Kjell Borglund, NAF:

Dirigent, kamerater!

Det begynner nå å bli vanskelig å finne på noe nytt, men vi får prøve så godt vi kan. Tariffpolitisk uttalelse er et veldig bra dokument, men det er et par punkter jeg har lyst til å kommentere. Og det er det som jeg har sendt forslag på punkt 2, avsnitt 5 der vi da faktisk støtter at vi kan øke pensjonsalderen. Det kan vi da ikke finne på, så der ber jeg om at vi gjør

noe med. Slik jeg leser det så er det faktisk det eneste at pensjonsalderen skal økes, slik kan det ikke stå.

Så er det ingen som så langt har kommentert punkt 7 som er oppgjørsform, så da benytter jeg sjansen der og jeg er da uenig med flertallet skjønner jeg. Jeg ønsker et samlet oppgjør, men jeg har innsett at jeg har tapt saken. Men jeg ønsker bare å si at jeg tror det hadde tjent oss mye bedre i denne saken der vi har mange viktige ting å beholde. Da har jeg i alle fall fått sagt at jeg har et annet syn.

Så er det arbeidslivsloven, den er det mange som har sagt mye om. Nå er det nok. Vi har i over 100 år bygd opp en velferdsnasjon som vi kan være stolte av. Vi har stått samlet og praktisert solidaritet for å få til dette her og tatt vare på folks rettigheter. Det har tatt tid og krevd sine offer, og vi er ikke helt ferdig. Nå ønsker Bondevik II med støtte av Fremskrittspartiet å fjerne det meste, og det ønsker de å gjøre ganske fort. Skal prøve å lage et kupp, tror jeg. Det er ikke vits i å nevne enkeltsaker her, for vi vet hva det dreier seg om. Nå tror jeg LO må gjøre det klinkende klart at her er det ikke noe mer å gå på. Jeg har lyst til å grave frem en setning fra den tidligere LO-lederen, Yngve, om at her skal det bli et helvete hvis dem ikke passer seg. Jeg ber også innstendig om at venstresiden i norsk politikk, og vi har noen av dem her, nå sier klart ifra og flagger og sier hva dem mener om de støtter oss eller ikke. Her trenger vi klare beskjeder fra den siden og ikke noen lange utredninger og tåkeprat. Vi har et valg i 2005 og det tror jeg blir utrolig viktig. Jeg håper at høyresiden da kun er igjen som støv. La oss sende et soleklart signal fra denne sal om at vi ikke finner oss i noe forsøk på å røre rettighetene våre. Husmannstiden er vi ferdige med.

Takk.

Rep. 25 – Boye Ullmann, FF:

Ja, beklager Finn Erik og Repskap at skrifta mi ikke har blitt noe bedre med tiden, den blir vel stadig vekk verre.

Jeg får tillate meg å ta veldig kort på punkt nr 1 som går på arbeid til alle. På banneret i 85 sto det "50 000 ledige, Willoch må gå". Sånn at vi ikke senker eller rettere sagt hever den terskelen alt for høyt. I 76 var det overskrifter "vi nærmer oss 20 000 ledige", slik at man i hvert fall i en uttalelse sier at dette er helt uakseptabelt, så det burde være ganske ukontroversielt. Og ikke minst så er det ukontroversielt også å nevne han uten verktøykasse som har verktøykasse når det skal bygge opp utflagging i Baltikum til 250 millioner og fiskesjapper oppe i Finnmark som har gått konkurs anmass sammen med andre konkurser i sammenheng med den høye kronekursen, ba om 50 millioner i lån og fikk "njet". Slik at dette settes i uttalelsen, det tror jeg også er ukontroversielt.

Men, okay, det blir vel fare for at det er noe som oversendes til Sekretariatet. Jeg har det på følelsen, men jeg vil at det noe som ikke skal havne i søppelkassa, og det er – jeg er altså mer og mer tilhenger av et utsagn av Gro Harlem Brundtland, og det er at alt henger sammen med alt.

Østutvidelsen – Kjell tok det opp i sitt innlegg. Vi må ha med de kravene. Dette kommer på rad og rekke med de angrepene. 11. mars skal Kommunkomiteen levere sin innstilling når det gjelder østutvidelsen og tiltak der. Hvis du ikke har med kontrolltiltak og tillitsvalgte innsyn på den flommen som noen forbereder, så ligger vi på hæla. Dette må ses i sammenheng med midlertidige ansettelser som det nå åpnes for for fullt monn, og ikke minst

med å gjennomsnittsberegne overtida. Derfor er det utrolig viktig og bra at LO har stilt krav om 10 timer per uke og 25 per 4 uker. For gjennomsnittsberegningen der sitter det entreprenører, der sitter det arbeidsgivere som forbereder seg på dette her. De har sagt det rett ut. De sier at i sine entrepriser og anbud så vil de legge inn polske og baltiske lønninger. Alt henger sammen med alt, altså. Slik at hele den saken, og den skal dere ikke hive i søpla altså. Hør her, ikke hiv det som går ut på at Arbeidslivslovutvalget må utsettes hvis de har tenkt til å ta det opp. Victor Normann kjører det som bare rakker'n. Jeg var på pressekonferansen og da var den god gamle Victor Normann sånn som vi så han i høst. Og det streiketrusselen som gjorde at Gerd-Liv kom i posisjon, som også gjorde at Stoltenberg kom i posisjon. Selv om de sikkert vil ta sin del av æren av det, ja gjerne det, men ikke glem det engasjementet som var ute mot de midlertidige ansettelsene. Uten det så hadde vi ikke hatt sjans. Slik at man på nytt kommer i posisjon og det er noen gode fiender der. NHO og Victor Normann, fellesbetegnelsen på dem er at de vil slippe "gørre" fri. Her var det utspill nå med "purken" med fullt av politi og næringsmiddeltilsynet og vise versa inne på den bedrift hvor det var fjærkre. Tenk om det samme engasjement skulle være i forhold til folks lønns- og arbeidsvilkår som vi måtte komme til å møte. Kontrolltiltak og innsynsrett må komme inn i kravene fordi dette legger veldig mye premisser også i forhold til Arbeidslivslovutvalget. Utrolig viktig. Så den må ikke gå i søpla.

Mitt mål – her må jeg være utrolig forsiktig når jeg skal anbefale Jens Stoltenberg noe der nede i valgkampen. Hvis Stoltenberg sier i valgkampen at nå må vi tenke på de syke og de gamle, skole og stram økonomisk politikk, da har fagbevegelsen ikke vært i noen posisjoner i det hele tatt. Jeg kan bare nevne at Persson snakket opp sosialdemokratene i Sverige fra et par og tretti prosent til over 40 prosent for å si "de anställdas säkerhet" på arbeidsplassene. Altså pensjon, østutvidelse, ny arbeidslivslov som kommer flommende som et kjempeangrep, betyr at det er faktisk trygghet for arbeid og inntekt. Og da er jeg veldig glad for at disse kravene blir kjørt sammen med tariffoppgjøret for det er her vi har makt, det er her vi har muligheten og hvis det blir trusler i form av politisk streik, at man legger opp en regi tilsvarende at de skjønner at det ikke bare er tomt prat med å liksom trekke seg ut av utvalg her og der, så vil vi tape, men i motsatte fall med det engasjementet så kan vi faktisk oppnå noe. Det er i hvert fall målet.

Rep. 132 – Olav Støylen, Sekretariatet:

Ja, dirigent!

Det var et voldsomt engasjement over den foregående taler og jeg må si at noe av det han berørte er det veldig viktig at vi har med oss også i den videre debatten.

Men først til LO-Jederens innledning så vil jeg si at du belyste på en veldig god måte de utfordringene vi står foran i dette oppgjøret og de er formidable både faglig og politisk.

Fra Kjemisk Forbund sin side, som et industriforbund, er vi svært tilfreds med at det er enighet i LO og i forbundene om hovedkursen i oppgjøret. I retningslinjene for kommende tariffoppgjør legger LO til grunn en lønnsutvikling mer på linje med våre handelspartnere. Så er det en rekke forhold det skal tas hensyn til, som skal klemmes inn i et relativt smalt oppgjør når vi ser på forventet prisstigning. Et av de viktigste kravene er tjenestepensjon til alle og at LO vil gå imot svekkelser i dagens tjenestepensjoner og AFP. Og la meg si det slik at vi vet at det innenfor AFP har vi store utfordringer. Vi vet man skal ha noen øvelser i løpet av 2006 som forutsatt. Og fra Kjemisk Forbund så mener vi at det er ingen enkeltforbund som skal ta de øvelsene, det bør gjøres under LO-fellesskapet og så videre. Dermed så sier jeg langt på

vei at skal vi bevare AFP så bør vi ruste oss opp til et felles oppgjør i 2006 for det passer den saken absolutt best. Vi er veldig opptatt av fordelingspolitikk når folk er i arbeid. De største fordelingsmessige skjevheter det skiller de som har tjenestepensjon i arbeidsforholdet og de som ikke har det når pensjonsalderen inntreffer. Og ingen må være overrasket at kravet står veldig sterkt, det har styrket seg vesentlig i de siste månedene, og Pensjonskommisjonens innstilling er en av årsakene til dette. Fellesforbundet har påtatt seg her en spydspissrolle. De kommer til å få en meget utfordrende oppgave hvor alle vi andre bør stille oss bak, slik at de får med styrken fra resten av LO-fellesskapet. Når NHOs hovedstyre vil gå løs på den solidariske lønnspolitikken ved å skyve lavlønnsproblemet over til den enkelte bedrift, samme vei med garantiordningene, så må vi stille spørsmålet; er dette en tariffpolitisk ytring så bør de la det være med det. Men hvis de mener å utfordre våre forhandlingssystemer med sentrale lavlønnsstillegg så utfordrer de den solidariske lønnspolitikken og det er også der et ønske om å få til lønnsforskjeller. Vi har aldri oppfattet NHO som noen tariffpolitisk selvbetjeningsbutikk, men NHO bør forstå at ønsker vi et oppgjør mer på linje med våre viktigste handelspartnere, så nytter det ikke å utfordre oss på den solidariske lønnspolitikken. Det tariffpolitiske kartet er annerledes enn det det ser ut i NHOs hovedstyre på Majorstua. Oppgjøret for 2003 var for industrien på ca 3,5%. Det var et veldig bra lavlønnsoppgjør. Det vi har oppnådd for konkurranse situasjonen i 2003 må ikke skuffes vekk. Så derfor mener vi at vår ærede motpart bør vise respekt for de tariffpolitiske retningslinjene som Repskapet vedtar her i dag. Hvis vi skal ha et oppgjør som skal bidra til å bedre norsk industris konkurransevne, så må oppgjøret bygge på dialog og ikke på konfrontasjon før vi har begynt. Da kan vi ha et utgangspunkt hvor vi også setter arbeidsplassene i industrien i fokus. Vår gode venn, Arnfinn, fra Musikerforbundet slo også an en musikalsk tone når det gjaldt noen av de politiske utfordringene som vi står foran. Siden undertegnede sannsynligvis har det dårligste musikalske utgangspunkt her i salen, så tror jeg likevel at jeg vil utfordre Musikerforbundet til å lage en ny melodi for oss som vi kunne samles om mot regjeringen, og så prøver jeg å sitere, Arnfinn, og utfordringen er din: "Send them back where they belong", og det er altså ikke i regjeringskontorene for der trenger vi noen ut fra 2005. Takk.

Rep. 134 – Tove Stangnes, Sekretariatet:

Ja takk for det. Kjære fagforeningskamerater, dirigent!

Det er vel lenge siden at fagbevegelsen har blitt møtt med så kraftige krigserklæringer fra motparten sin som det vi faktisk er nå. Det er ikke vi som utfordrer til krig, det er regjeringen og det er arbeidsgivermotpartene våre. Og det er massivt og de står sammen. Det gir oss den største utfordringen vi har hatt på mange, mange år. Det tror jeg vi kan være enig i. Og det går både på de forslagene som ligger der fra Pensjonskommisjonen og det ligger også kraftige angrep på opparbeidede rettigheter i det som foreslås fra Arbeidslivslovutvalget, flertallet der. Når Victor Normann sier at dette her handler om modernisering, det samme sier for øvrig Sigbjørn Johnsen, det handler om moderne og modernisert folketrygd, så vil jeg si at dette her rett og slett gammeldags både det som foreslås i forhold til pensjonsordningene og det som foreslås fra Arbeidslivslovutvalget. Det er gammeldags å gå tilbake til et arbeidsliv og et samfunn der det er store forskjeller og der vanlige arbeidsfolk skal stå med lua i hånda og ta til takke med det arbeidsgiveren finner for godt at de skal få til enhver tid. Og dette her er vi nødt til sammen å bruke alle kreftene våre for å slå tilbake.

Det var liksom den store delen av det, og så skal jeg bli litt mer detaljert fordi jeg har lyst til å si at selvfølgelig er vi veldig for at alle skal få en tjenestepensjon og vi støtter det fullt ut. Jeg har også lyst til å si at jeg synes det var en veldig god innledning du hadde i dag, Gerd-Liv, og

det har vært mye gode innspill i debatten så langt. Vi har et godt grunnlag når vi har et så omfattende og så godt dokument som skal samle oss og som skal gi oss et greit og godt utgangspunkt for jobben vi må gjøre som blir uhyre vanskelig. Men jeg har allikevel lyst til å si at vi er veldig opptatt av, som sagt, at alle skal få en tjenstepensjon, men jeg må få lov til å si at jeg blir av og til provosert både når jeg hører politikere som snakker om at vi i offentlig sektor er usolidariske der vi bare tenker på oss selv og sloss for de lukrative tjenstepensjonene til medlemmene våre og til oss selv. Og da har jeg lyst til å minne ganske mange om, ikke bare her i denne salen, men faktisk også litt noen av de som er i denne salen, at dette her er ordninger som man har prioritert i årevis og man har faktisk vært med å betale inn selv. Det er en forskuttering og man har betalt inn penger selv for også å kunne få en viss anstendig pensjon når den tiden kommer. Så vi kan ikke finne oss i at vi skal bli beskyldt for å være usolidariske når vi sier at vi ikke vil være med å redusere våre ordninger. Men vi vil sloss sammen med de som ikke har ordninger fra før, det skal vi gjøre. Jeg har også lyst til å minne om at det dem omtaler som lukrative pensjonsordninger er 66% av de lave lønningene som veldig mange av de yrkesgruppene som Gerd-Liv var innom i innledningen sin har. Og mange av de som har en årslønn på under 200 000 har også bare en deltidstilling og gjennom det en enda lavere lønn. Så dette handler ikke om at vi er usolidariske, det handler om at vi gjør jobben vår, vi skal slåss for at medlemmene våre også ikke bare skal ha en anstendig lønn, det er et begrep vi bruker i lønnsoppgjøret, men vi har også et ansvar for å sørge for at medlemmene våre får en anstendig pensjon når den tiden kommer. Og veldig mange av våre medlemmer har også kjempestore problemer med å kunne stå i arbeid de 30 årene som kreves for at de skal kunne nyte godt av i hvert fall i en viss grad anstendig pensjon. Så det hadde jeg veldig lyst til å understreke, selv om jeg synes at vi har et veldig godt dokument som bør gi oss et godt utgangspunkt for en felles kamp der vi skal sørge for ikke minst at Pensjonskommisjonens innstilling, men også Arbeidslivslovutvalgets innstilling, blir viktige temaer i valgkampen. Det fortjener medlemmene våre og det fortjener vi som skal bo i dette samfunnet, også de som kommer etter oss. For det handler om ikke minst hvordan samfunnsutvikling vi ønsker oss i fremtiden. Takk.

Rep. 92 – Tor-Arne Solbakken, NTL:

Dirigenter, Representantskap!

Det har vært et godt arbeid i Sekretariatet og vi fikk en grundig og god innledning fra Gerd-Liv. Uenigheten som hun snakket om har blitt til en helhetlig enhet. Du pekte på mange viktige punkter og utfordringer for Norsk Tjenestemannslag, Gerd-Liv. Jeg skal peke på noen og kommentere dem.

Vi må sikre oss at ingen blir hengende etter. Det er som du sa en forutsetning for vårt system. Vi må ha en likelønnsprofil sentralt og lokalt. Det beste verktøyet for likelønnsprofilen i lønnsoppgjørene er størst mulige generelle tillegg. Det er også et nødvendig grep i forhold til de lavlønnte. Samtidig skal vi sloss for en rettferdig lønn for langtidsutdannede. Gerd-Liv henviste selv til "Valla-spagaten" og viste til at i LO står offentlig og privat sektor sammen, sammen om styring og utjevning. Det er bra. I Staten har vi store utfordringer knyttet til "Valla-spagaten". Mange av de lavest lønte i Staten kom dårlig ut av denne tariffperioden. 7500 kroner på 2 år er ikke veldig mye. Samtidig viser all statistikk at lønnsnivået for langtidsutdannede i Staten ligger langt under tilsvarende tall i privat sektor. NTL må altså jobbe med begge "Valla-beina" i dette oppgjøret og prioritere grupper som systematisk over tid er blitt hengende etter i lønnsutviklingen, slik det står i uttalelsen. Det vil vi gjøre uten at det rokker ved prinsippet om at næringer utsatt for internasjonal konkurranse setter rammene

for inntektsutviklingen. Dette handler om å se ting i sammenheng og ikke om å legge blåkopi av ett oppgjør til grunn for andre oppgjør. Jeg er glad for at uttalelsen legger til rette for det. Kall det gjerne en kollektiv fornøft.

Når det er sagt må jeg også komme med et hjertesukk, eller kanskje det til og med skal kalles en bønn. Jeg håper at ingen tillitsvalgte fra privat sektor stiller seg til disposisjon for pressen på en slik måte at de oppfattes som Victor Normanns allierte når det tetter seg til i statsoppgjøret. Som Kjell sa, gi blåveiene til arbeidsgiversiden. I dette oppgjøret tror jeg vi mer enn noen trenger å styrke båndene innad i LO. Det vi ser er at arbeidsgiverne koordinerer seg på tvers av alle sektorer. Vi kjenner igjen holdningene og standpunktene fra alle sektorer NTL forhandler i. Våre bedrifter i NAVO og Abelia vil svekke pensjonsordningene, de angriper arbeidstidsbestemmelsene og de vil individualisere lønnsforhandlingene. Vi må stå sammen om å sikre tariffavtalene, sammen om å sikre AFP og eksisterende tjenstepensjoner, samtidig som vi tilkjemper oss tjenstepensjoner for de som står uten. Dessverre må vi innse at for noen er innskuddsbaserte ordninger det eneste alternativet. Vi må sammen sikre folketrygden for fremtiden og vi må sammen bekjempe innstillingen fra Arbeidslivslovutvalget. Lykke til med jobben.

Rep. 146 – Randi Reese, Sekretariatet:

Representantskap!

Takk til deg Gerd-Liv for en innsiktsfull innledning. Mange har vært innom at årets tariffoppgjør er utfordrende på mange måter. Arbeidsledigheten er stor, industrien mister arbeidsplasser, Kommunal Rapport meldte i januar at to av tre kommuner planlegger å ha færre årsverk i 2004 enn i 2003, opp til 4 000 årsverk kan forsvinne. Og bare for å ha sagt det, om noen skulle være i tvil, selvsagt skal en samlet fagbevegelse sloss for at vi fortsatt skal ha industriarbeidsplasser i Norge. Samtidig må en samlet fagbevegelse sloss for at vi fortsatt skal forsvare velferdsstaten, både arbeidsplassene der og de gode ordningene.

Jeg vil i det følgende bruke litt tid på å snakke om sammenhengen mellom privat og offentlig sektor om noen skulle være i den villfarelsen at det er motsetninger i stor grad der. For det er har vært sånn at alt for lenge har høyrekreftene fått lov til å si at vi ikke har råd til robuste universelle velferdsordninger. Og det er mange som har begynt å tro på dem. Og det er heller ikke sånn som nyliberalistene hevder at den konkurranseevnen blir svekket i privat sektor av en godt utviklet velferdsstat. Når en samlet fagbevegelse var drivkraften i å få etablert velferdsstaten, så var det i en forståelse av at privat sektor drar nytte av den. For å få et godt næringsliv som er vitalt og i stadig utvikling er vi avhengig av et system som sikrer god utdanning, trygghet for alle som er i arbeid og som fanger opp de som ikke er i arbeid. Da blir de ansatte i stand til å konsentrere seg om jobben og bidra i utviklingsarbeid. En høyt utdannet og trygg arbeidskraft vil styrke konkurranseevnen i privat sektor og sikre økonomisk vekst. Nedbyggingen og privatiseringen av de offentlige velferdsordningene er begynt. Innarbeidede rettigheter i arbeidslivet settes til side og mer følger, det ser vi at Pensjonsutvalgets flertallsforslag, likesom Arbeidslivslovutvalget. Med nedbygging i velferdsstaten vil forskjellene mellom folk øke dramatisk. Folk må jo finne løsninger for de livssituasjonene som de offentlige velferdsordningene tar seg av i dag. De med velfylt lommebok har intet å frykte, de kan kjøpe seg private velferdstjenester. De uten arbeid er sjanseløse. Gode offentlige utdanningsstilbud som er tilgjengelig for alle. Et godt offentlig helsestell, og gode sosiale tjenester forutsetter at vi sikrer rekruttering og greier å beholde gode velferdsarbeidere. For oss i FO og mange andre med 3-årig høyskoleutdanning er begynnerlønnen i offentlig sektor på 250 000 og mindre for dem som starter opp i Staten eller i

Oslo kommune. Fremover så vil ikke det gjøre velferdsstatens profesjoner attraktiv for ungdom som skal velge utdanning og yrke. I tillegg så har vi ikke fått et system på forutsigbar uttelling for kompetanse ut over grunnutdanning enten det dreier seg om formalkompetanse eller realkompetanse. 3 til 4 års studielån skal også nedbetales. Gjennomsnittslønna vår ligger tilnærmet 100 000 lavere enn de med samme utdanningsnivå i privat sektor. Det er ikke rart at vi sier at kompetanse må lønne seg, og det er ikke tilstrekkelig med det løftet vi fikk i 2002. Ville vi sikre et robust og godt offentlig velferdssystem så må vi satse på velferdsarbeideren ved lønnsoppgjøret. Ikke som en motsetning til å ta hensyn til de utfordringene som den konkurranseutsatte industrien står overfor. Men det må være et rom for å få gjort noe med de enkelte utdanningsgruppene lønnsproblem i offentlig sektor og en del av de andre utfordringene vi har. Og da vil jeg si at FO står selvstendig fortsatt for en solidarisk lønnspolitikk. Vi er selvstendig villige til å bidra til at vi innen LO-fellesskapet fortsetter arbeidet med å komme oss ut av lavlønnsproblemet, kvinnelønnsproblemet på alle nivåer og problemene med ufrivillig deltid. Vi må forsvare pensjonsordningene i offentlig sektor og vi må slåss for de gode ordningene i privat sektor.

Ved tariffoppgjøret i 2004 er det viktig at LO evner å mobilisere hele medlemsmassen mot det samme målet. Det fremlagte forslaget til tariffpolitisk uttalelse mener jeg har veiet de ulike hensynene i LOs mangfoldige medlemsmasse uten at profilen har blitt utydelig av den grunn. Selvstendig kan jeg som de fleste andre ha ønsket meg en uttalelse som enda tydeligere snakket vårt språk, men FO er fornøyd med fremgangen i synliggjøringen av de langtidsutdannede og utfordringene i offentlig sektor. Så FO vil støtte den uttalelsen sånn som den foreligger nå. Takk.

Rep. 27 – Kåre Leira, FF:
Dirigent, Repskap!

Gerd-Liv, du hadde en god innledning med en klar melding og som favnet det meste. Jeg registrerte kun en liten, skal vi kalle det glipp. Når du ramset opp lavlønnsyrkene, så nevnte du ikke avløserne, sa tause vår Kari, hun sitter i salen her, så jeg skulle minne deg på det.

Angående den tariffpolitiske uttalelsen så er jo den ganske lik innledningen din, klar og tydelig. Men også med en liten glipp og det gjelder industripolitikken vår. Det å ta i bruk norsk gass til industriell utvikling er en del av jobb nr 1. Det er i hvert fall jobb nr 2. Og det har vi i Midt-Norge jobbet med i mange år og vi er glødende engasjert i å ta i bruk norsk gass til industriell utvikling. Jeg ser det som en styrke at det er flere områder i landet som jobber med det samme og derfor så har jeg ikke noe i mot at Grenland blir nevnt spesielt i uttalelsen, men da selvfølgelig sammen med Midt-Norge. Det er forslaget mitt at i andre setning, fjerde avsnitt under punkt 6, setter inn Midt-Norge og Grenland, og dirigenten har referert forslaget mitt. Og jeg håper du får med Repskapet for jeg har i grunnen lyst til å reise hjem en tur til. Takk.

Rep. 9 – Eva Jenssen, NAF:
Kamerater!

Jeg leser fra uttalelsen: "Et økt antall gratispassasjerer er en trussel mot det organiserte arbeidsliv, en samlet styring av lønnsdannelsen". Jeg har et eksempel. Ved forrige lønnsoppgjør så kommer det en fyr bort til meg og gir meg huden full; "Jeg har bare fått 2,85 i lønnstillegg". Han var da uorganisert. Jeg skal ikke si på talerstolen det jeg fortalte han, for det passer seg ikke her. Men det her er et økende problem, så jeg lurte; hvordan har

Sekretariatet tenkt at vi skal klare å få gjort noe med det. For dette må det gjøres noe med. Det kan ikke være akseptert å stå utenom og ta som en selvfølge at dem skal få alle godene som vi arbeider frem for våre medlemmer. Vi kan ikke akseptere det. I dag er det akseptert.

Så har jeg en ting til, lavlønnsprofil. Jeg arbeider i en bransje hvor vi har fått innført mer eller minimum tvungen 6 timers dag uten lønnskompensasjon. Er det ikke på tide at vi krever lønnskompensasjon for dem som ikke får 100 prosent stilling og en lønn å leve av. Jeg tror vi må gjøre det. Hvordan tror dere det er å leve med en årslønn på rundt 160 – 170 000 kroner. Det er mange av våre medlemmer som lever av det. Så jeg håper vi kan få gjort noe med det. Takk.

Rep. 44 – Clas Delp, HRAF:
Kjære dirigent, kamerater!

Jeg tenkte at jeg skulle la være å kommentere de fine innspillene som har vært under NHOs konferanse i forrige uke som vi fikk referert gjennom Dagens Næringsliv. Men siden Gerd-Liv først spilte inn på det, så kan jeg vel ikke helt klare å dy meg.

Vi har stått her og ramset opp masse utfordringer for alle de lavlønnte gruppene våre innenfor hele LO-systemet. Sten Magnus har jo løsningen, vi kan jo bare flytte til Ringerike. Og det er jo greit og stå å si at som lavlønnte med en lønn på rundt 200 000 så er det greit å leve på Ringerike. Men det er også greit hvis du har en mann som tjener en inntekt som er langt, langt over gjennomsnittet.

De går ut og sier nei til tjenestepensjon, lav lønnsvekst, lengre avtaleperioder og mer fleksible arbeidstidsordninger. Tjenestepensjon er vel hele LO og alle forbundene ganske klare på at vi ønsker å få innført på en eller annen måte og på et eller annet tidspunkt. Lav lønnsvekst tror jeg faktisk Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet kan gå med på i dette oppgjøret, fordi at vi har en bransje som sliter. Vi har en næring som har opplevd masse oppsigelser, permitteringer og den slags elendighet.

Lengre avtaleperiode – vi har fra samme motpart blitt beskyldt for at avtalen vår er foreldet, den trenger modernisering. Hvordan skal vi da få gjort det, med lengre avtaleperiode. Det vil jo si at det blir enda lengre mellom hver gang vi har anledning til å endre på det som står der.

Mer fleksible arbeidstidsordninger – det har vi hørt i mange sammenhenger. Men det er faktisk ikke sånn at det å bli leder i hotell- og restaurantbransjen, at det kreves av deg at du faktisk kan lese og skrive, fordi vi har faktisk veldig fleksible arbeidstidsordninger innenfor den ordningen vi har. Jeg kan opplyse forsamlingen om det at hotell- og restaurantarbeiderne ikke har avtalefestet krav på lørdagsfri. Det ligger uante muligheter innenfor den avtalen som er der, men det forutsettes at du kan lese den og du kan skrive de ordningene som det faktisk er muligheter for å gjøre.

Så spiller dem også inn til oss at de ønsker markedslønn. Er det sånn som skal reguleres av konkurransetilsynet? Jeg bare spør. Er det alder, skjønnhet? Hva med alle kvinnene i hotell- og restaurantbransjen som faktisk har en tendens til å bli gravide og sånne ting? Hvordan kommer de ut i det markeds- og konkurransebildet?

En intensjonsavtale om et inkluderende arbeidsliv – eldre arbeidstakere er jo ikke så veldig attraktive på arbeidsmarkedet. Det vil jo si at etter hvert som ansiennitet ruller i løpet av årene så skal jo lønna gå ned.

Så jeg vil egentlig bare ha et lite innspill til det som kom i den avisen og si det at det som kommer fra RBL og NHO og spesielt Sten Magnus, det er faktisk en total mangel på eller fullstendig fravær av respekt for de medlemmene som produserer deres lønn og deres utbytte. Takk.

Rep. 30 – Siv Karin Kjølmoen, FO:

Kamerater, Representantskap, dirigenter!

Takk, Gerd-Liv, for en flott innledning. Jeg har vært medlem i fagbevegelsen, i det jeg vil si, mange år. I hvert fall siden midten av 80-tallet. Jeg var med den gangen og kjempet Norsk Vernepleierforbund inn i LO. For meg så var det viktig å være LO-medlem også. Det har det alltid vært, altså vært viktig å være medlem av LO ved siden av det å være medlem av FO. Jeg flagger det her høyt i enhver sammenheng jeg kommer i. Og for meg så handler det her om ideologi, det handler om det å kunne se hele samfunnet i sammenheng, også det internasjonale samfunnet. Når det er sagt, så har jeg mange ganger tenkt at LO er en organisasjon for privat sektor, men kanskje aller mest industrien. Det er den som har blitt flagget høyt i media og det industrien LO har forsvart og ikke minst jobbet aktivt i forhold til inn mot storting og regjering. Det er i forsvaret av industriarbeidsplasser vi ser LO på barrikadene. Det er bra. Men at LO først og fremst er en organisasjon for industriarbeidere, det begynner jeg nå å forstå at kanskje er historie. Bortimot halvparten av LOs medlemmer jobber i offentlig sektor og de fleste av dem er kvinner. Den uttalelsen som vi har foran oss på bordet i dag, den vitner om det selv om mange av oss gjerne hadde ønsket oss sterkere uttalelser om vårt eget område. Også vi i FO. Men LO er og skal være en organisasjon for alle arbeidstakere i Norge. Det er denne organisasjonens styrke. Derfor så må en sånn uttalelse også være et kompromi. Jeg kan se nye takter og for så vidt har vi sett endringer over tid. Om det handler om at det er du, Gerd-Liv, kvinne, du er fra offentlig sektor og du er langtidsutdannet. At det er du som sitter i den her lederstolen og har klart å kjempe frem dette her, det vet ikke jeg. Men at LOs repskap i februar de siste årene i større og større grad inkluderer offentlig sektor, det er sikkert. Og det er vi glade for. I dag, som i mange år, så sto folk fra Oslo-avdelingen i FO utenfor her og delte ut roser til oss. Jeg vet ikke om det sto det samme på alle sammen, men på min sto det: "Utdanning skal lønne seg. Utjevn urettmessige forhold mellom privat og offentlig sektor". For oss i FO vil det si bortimot 100 000 i lønnsøkning. Da er det vi med høyskoleutdanning i offentlig sektor sammenligner oss med ansatte i privat sektor også med høyskoleutdanning. Jeg er klar over at vi ikke kan få 100 000 i et jafs. Men det er et faktum at det skiller såpass mye på offentlig og privat sektor, og det kan ikke vi leve med over tid. Derfor er jeg glad for at LOs Repskap i sin uttalelse tillater oss å sammenligne avtaleområder imellom, noe som ikke for lenge siden ikke var godttatt. Og det siste året har det også vært lov å sammenligne ikke bare med gjennomsnittlig industriarbeiderlønn med sammenlignbare stillinger og yrkesgrupper også når det gjelder utdanning. Det er vi lykkelige for i FO.

I din innledning snakket du om "Valla-spagaten". Og som vi så det i offentlig sektor så fikk vi mye økning for 2 år siden, og at alle sammen i kommunal sektor fikk også de uten utdanning men også de med lang utdanning. Det var bevisst politikk fra LOs side, det var for å utjevne de forskjellene vi ser på offentlig og privat sektor. Men vi har ikke nådd målet. For som vi vet, selv om statistikken over langtidsutdannede i privat sektor er noe usikker, så er det likevel altfor stor forskjell i lønn til at vi kan leve med det over tid. Vi er glade for at LO-uttalelsen

gir oss mulighet til at vi kan ta inn noe på den urettmessige skjevheten. Vi skal prioritere innenfor offentlig sektor, også innenfor kommunal sektor. Men likevel må vi se spesielt på dette området. Det er ikke sånn at enkelte grupper i offentlig sektor har blitt hengende etter, det er sånn at alle gruppene i offentlig sektor har blitt hengende etter. Å gi de store kvinnerike gruppene skikkelig lønn og arbeidsforhold handler om flere ting. En, det handler om å bevare den offentlige velferdsstaten. I fremtiden så skal vi bevare dette og da må folk ha skikkelige arbeidsforhold og vi må ha skikkelige utdannede folk til å jobbe på disse områdene. Dyktige og kompetente arbeidstakere og LOs offensiv i forhold til disse gruppene sikrer en stor og offentlig velferdsstat, med fordeling av godene som viktige slagord, noe som arbeiderbevegelsen har kjempet for i mange, mange år. Det handler om lavlønn, ei lønn å leve av, at folk skal ha muligheten til å forsørge seg selv og ikke gå på sosialen. Og det handler om likelønn og ikke minst likestilling. Norge er det landet i Europa som har det største kjønnsdelte arbeidsmarkedet og temmelig gjennomført så tjener kvinner mindre enn menn, 100 000 mindre enn menn, og det er kun fordi at vi er kvinner. Takk.

Rep. 28 – Arne Hagen, FF:

Ja, dirigenter og forsamling!

Det er med glede jeg ser at LO nå har kjørt hardt ut i mot den innstillingen som kommer fra Pensjonskomiteens og samtidig den innstillingen som kommer fra Arbeidslivslovutvalget. Så langt jeg har registrert har det vært veldig godt mottatt ute. Og jeg ser vel for meg det som de andre også har vært oppe og tatt opp, at dette bør bli en sak i valgkampen, enten utfallet om regjeringen går inn for dette og får gjennomført det før valget er gjennomført, eller om det blir satt etterpå. Jeg ser vel for meg, sånn som jeg oppfatter situasjonen ute, at den kampen vi kjører nå mot det som skjer i samfunnet vil også være et godt rekrutteringsprogram for LO. Angrepet på velferdsstaten, det er jo det det dreier seg om. Jeg er ikke enig med de som sier at det her er udugelig folk som sitter i regjeringen og gjør dette, det er bevisst politikk, de vet veldig godt hva de gjør og jeg tror de ser nå muligheten til å trakassere og ta makta og ta tilbake det som vi har fått i mange års kamp. Vi skulle jo tro at når vi hadde en prest som statsminister så skulle ting være bra. Det kan jo være en følelse av at en har byttet side, at det er på helvete vi er på vei til, det virker jo sånn med det han går inn for.

Når vi ser på uttalelsen er det en ting jeg synes vi skal gjøre noe med, og det er punkt 5, der foreslår jeg at vi skal fjerne avsnitt 2. Og det tror jeg er riktig, for det virker som at LO ønsker vi skal få en lengre pensjonstid. Det kan virke som at å arbeide lenger er den eneste mulige løsningen på det med pensjon. Jeg tror det er andre løsninger. Det har med fordelingspolitikk å gjøre, det har med skattepolitikk å gjøre. Det kan ikke være sånn at vi skal gjøre sånn som noe av urbefolkningen gjorde at den dagen du ikke var produktiv lenger så fikk du beskjed om å sette deg bort mellom noen steiner å vente. Jeg tror også det er viktig, det som ikke er sagt så mye om her, men som Boye Ullmann var inne på, det med arbeidsinnvandring og useriøs virksomhet, innleie. Vi vet at vi i Norge i dag har nesten 1 000 vikar- og utleiebyråer, og vi vet hvordan loven er, så vet vi at de fleste av de byråene og utleiefirmaene de opererer ulovlig. Vi vet at svart økonomi blomstrer i det markedet der. Vi vet at svart økonomi blomstrer når det gjelder bortsetting av arbeid, privatisering, inn- og utleie og vi vet at det er de samme kreftene som nå ønsker åpen arbeidsinnvandring fra Øst-Europa og de nye EU-landene. Derfor tror jeg det er veldig viktig at vi får inn det som Boye Ullmann foreslår her, og spesielt det at fagbevegelsen skal ha kontrollmuligheter. Hvis ikke så tror jeg vi taper. Vi kan se på det som skjer i samfunnet. F.eks. Sponsorservice og Finanskredit. Vi får så langt jeg oppfatter et næringsliv som mer og mer er mer eller mindre kriminelt. Det er kjente norske

kapitalister og aktører som er med i styrene og i periferien mer og mindre på de selskapene som her opererer. Det er også det næringslivet vi møter. Derfor tror jeg at alle sånne kontrolltiltak er viktige og at vi får inn de forslagene, spesielt det som Boye Ullmann har foreslått. Takk.

Rep. 54 – Anne Grethe Skårdal – Fagforbundet:

Takk skal du ha. Dirigent, Representantskap og Gerd-Liv! Jeg bare stiller meg opp bak rekkene av det som er sagt i forhold til den innledningen du har hatt på tariffpolitiske utfordringer. Og så har jeg lyst til å takke Trine Lise for innledningen du hadde på uttalelsen på Arbeidslivslovutvalgets innstilling. Og det er den jeg har bedt om ordet til.

Det er sagt veldig mye om press på rettigheter. Hele det tariffpolitiske dokumentet inneholder press på rettigheter hos arbeidstakerne. Vi ser forskjellige strategier og det er med ganske stor spenning og interesse jeg ser på de forskjellige strategiene som blir lagt opp for å kjøre arbeidstakerne tilbake til noe som ikke vi kjenner fra før, men tidligere generasjoner kjenner fra før. Men man lærer å lese det som ikke står skrevet og høre det som ikke blir sagt. Det har noe med fokus og det har noe med språk. Det som jeg ser på uttalelsen her, så ser vi med fokus i femte avsnitt, og det er positivt. Der står det at partene faktisk skal ha lovpålagt opplæring for å ivareta arbeidstakernes helse, miljø og sikkerhet. Boye var inne på 120 000 arbeidsledige og utvidelsen østover. Jeg lurer på hvordan han har tenkt å utføre dette i praktisk handling. Det synes jeg hadde vært interessant å diskutere. Ligger det noen finansiering i fremtiden her, når kommer eventuelt det? Jeg vet at det ikke ligger i lovsform, men det må komme og det må være vi som stiller krav om det en eller annen gang. Så det er viktig at denne loven blir utsatt til etter stortingsvalget, i hvert fall. Så har vi det med språket. Det er en fokusering på målsetting. I tredje avsnitt så står det noe om at det er en målsetting for LO. En må ikke undergrave målsettinga om fast ansettelse. Jeg trodde LO sin målsetting var arbeid til alle. Underforstått at fast jobb er normaliteten. Her kan du lese at LO sin målsetting har blitt noe annet, og det synes jeg vi skal ta med oss, slik at vi der skal være veldig nøye med språket, for jeg er ikke sikker på om det er LO sin målsetting eller andre sin målsetting som villeder oss inn i noe. Vi tar opp i oss et språk som vi ikke er like bevisst på hele tiden.

LO sin holdning er at det skal være fast ansettelse i arbeid til alle. Det er det som er normaliteten, det er det som skaper stabilitet og som skaper trygghet. Det er ikke vi som skal tilpasse oss de andre, det er faktisk slik at det er de som skal tilpasse seg oss. Vi vet hvordan arbeidslivet er. Derfor så har jeg forslag til en endring i tredje avsnitt, andre setning endres til: "En generell adgang til midlertidig ansettelse er en krigserklæring mot arbeidstakerne og deres rett til stabile og trygge arbeidsplasser".

Det som står lenger ned på forslagsarket her, det er en del redaksjonelle endringer på det som er skrevet, så det trenger jeg ikke å referere.

Og så har jeg et hjertesukk. I nest siste avsnitt så står det noe om "whistleblowers". "Whistleblowers" det har de i England, det har de ikke i Norge, og jeg ber om at LO bruker i hvert fall det norske språket så lenge vi fortsatt er i Norge og hører til her. Takk.

Rep. 120 – Ulf Iversen, Nordland fylke:

Kamerater!

Jeg tilslutter meg de som har sagt at det var en bra og god tariffpolitisk uttalelse. Den var slett ikke verst. Men så langt ut på talerlista som vi kommer, så er det som jeg har tenkt å ta opp, tatt opp mange ganger.

Derfor så vil jeg bare ta to ting. Det ene er det at vi skal legge vekt på det Boye sa som gikk på det med utenlandsk arbeidskraft og det som skjer 1. mai – utvidelsen. Jeg oppfordrer Sekretariatet til å legge frem forslag inn mot regjeringen hvordan de skal greie å takle den biten der. Det som skjer der i dag, det som ligger der i dag, er altfor dårlig og vi har ikke mulighet til å takle det sånn som den ligger der.

Så vil jeg, sånn som den som var oppe på talerstolen før meg, ta for meg det forslaget som har kommet inn som går på "Et rår og mer brutalt arbeidsliv". Det blir litt for puslete at vi bare skal oppfordre regjeringen. Når du hører forbannelsen ute blant folk i det som ligger, så er jeg helt sikker på at hvis vi krever av storting og regjering at de skal ta vekk de dårlige forslagene, så har vi alle medlemmene bak oss. Jeg synes også at LO skal si noe om hva konsekvensene vil bli hvis de ikke gjør det. Derfor laget jeg et forslag som sier at vi krever at regjering og storting må legge vekk de dårlige forslagene. Og på slutten så sier jeg at hvis ikke storting og regjering tar høyde for å legge vekk de negative endringene så må LO vurdere å gjennomføre de nødvendige tiltakene. Dette for å vekke de arrogante, ikke la de sette i gang å spekulere. Victor Normann har bare gått av å få svette litt ekstra. Takk.

Rep. 21 – John Erik Ullestad, FF:

Takk for det, dirigent. "For veik, for veik er kongens bager", var det en som sa for en god del år siden. Og han heter Einar Tambursten. Når han fikk låne buen til kongen så røyk den jo. Vi får håpe at vår konges bue ikke ryker med dette tariffoppgjøret. Derfor er det viktig at LO må være og skal være en interesseorganisasjon og ikke en kandidat til fredsprisen. Det er nettopp i tariffoppgjørene og det er tariffoppgjørene vi bruker til å rette opp de skjevhetene som vi ser overfor våre medlemmer. Og derfor er det også viktig at vi nå viser tenner og demonstrerer for den andre part at vi nettopp er en kamporganisasjon. Det er et par ting ennå som florerer i samfunnet vårt. Og stikkordet kan være aksjeutbytte og fallskjerm. Jeg vet ikke hvor mange ganger våre medlemmer, våre tillitsmenn og LO sentralt har mast på at dette må være slutt. Jeg må også si at apropos fallskjerm, det undrer meg veldig mye at det er en del lokale tillitsvalgte som sitter på sine klubbkontor og ser at fallskjermene hagler forbi de. Jeg må si at litt oppfinnsomhet, også lokalt, tror jeg kunne sette litt stopper for disse såkalt fallskjermene. Så her får stikkordet være oppfinnsomhet og litt lugubre tankeganger. Det ser ut som om det er en del krefter i dette samfunnet som lever i en helt annen verden, som snakker et helt annet språk, som må ha noen millioner i etterlønn, som må ha noen titalls millioner i pensjonsordninger, for ellers så flytter vi utenlands. Ja, til helvete, flytt ned til Kuala Lumpur, til Thailand eller hvor det måtte være hen da. Tenk hvis en sveiser sa; vi vil ikke begynne på dette verkstedet hvis vi ikke får en del hundretusen i tillegg. Ja, alle kan tenke seg hva den arbeidsgiveren ville svart meg i hvert fall.

Så er det også en del ting som uroer våre medlemmer og irriterer oss. Vi blir utfordret på en del på ganske mange plan. Og dessverre som noen har vært inne på, også fra våre egne blir vi utfordret. Det må gå an, Gerd-Liv, å låse seg inne på et rom på dette huset og lufte ut litte grann og fortelle våre kamerater og venninner at Johannes 3.16 "du er på feil vei". Det må

kunne gå an å forklare de at sånn oppfører vi oss ikke, når vi til grader står bak de. Det er nettopp i motgang også at LO og hele arbeiderbevegelsen kan vise styrke. Og sånn sett så tror jeg at denne våren kan bli ganske interessant. Og da gjelder det mer enn før, kamerater, at vi står sammen om dette tariffoppgjøret.

Derfor har jeg også lagt inn et forslag som går på dette med samarbeid for så vidt gjelder regjeringen at vi finner det så sterkt, som det står i uttalelsen, provoserende og det går på brutalisering av arbeidslivet, at vi må være klare på det punktet og si: "Vi er enige i et samarbeid, men det må gå begge veier". Og sånn som vi blir utfordret i disse dager, så synes jeg vi skal være krystallklare og si at et eventuelt samarbeid i de kommende tariffoppgjørene med den fremgangsmåten kan stå i fare. Vi kan ikke samarbeid for enhver pris. Og et sted må grensen gå, som mannen sa da han syklet inn i Sverige. Takk.

Rep. 45 – Claus Jervell, HRAF:

Jeg sto her på forrige Repskapsmøte og hadde et forvilet innlegg til LO om at når den nye arbeidslivsloven kom så måtte vi forsvare retten til faste ansettelser, vi måtte forsvare oppsigelsesvernet. Og jeg vil si takk. Jeg føler at LO har gjort. Jeg føler at LO har gjort en veldig bra jobb hittil. Men dessverre så betyr jo ikke det at vi har vunnet kampen. Og det har jeg lyst til å si litt om når jeg skal snakke om arbeidslivsloven og hva dette innebærer. Jeg tror det er en ting som er veldig viktig der. Når vi sloss mot det forslaget som ligger til arbeidslivslov, når vi sloss mot forslagene i Pensjonskommissjonen, når vi sloss mot sosial dumping, så sloss vi ikke for fagbevegelsen. Det er veldig viktig. Vi sloss for dette fordi vi sloss for våre medlemmers frihet. Våre medlemmer og andre ansattes frihet til å kunne planlegge sitt egen liv, til å kunne leve under trygge forhold. Vi må ta disse ordene tilbake. Det er ikke vi pampene i LO som sloss for våre rettigheter og våre organisasjoner. Vi sloss for at arbeidsfolk i Norge skal kunne gå på jobb, få en lønn de kan leve av, ha sikre arbeidsforhold mot trakassering på jobben og slippe å være redd for å bli sparket, hvis de er uenige med sjefen. Du skal være sikker på inntekten din sånn at du kan være et godt menneske i dette samfunnet. Det er det vi sloss for. Når det Victor Normann gjør blir fremstilt som modernisering, så er det helt motsatt av det vi opplever i Oslo Hotell- og Restaurantarbeiderforening, hvor jeg jobber til daglig. Vi har flertallet av medlemmene våre som er innvandrere i Norge. For dem så er det vi som er de moderne fra det de kommer fra. Vi tilbyr dem et arbeidsforhold med verdighet. Når vi for eksempel nå i det siste har gått ut og krevd faste ansettelser for folk som har jobbet ekstra i årevis med dagens arbeidsmiljølov i hånden, så er det vi som er de moderne. Vi tilbyr dem trygghet og moderne livsvilkår. Det er arbeidsgiverne som tilbyr føydale arbeidsforhold. Og Victor Normann og dette flertallet av Arbeidslivslovutvalgets innstilling, de vil at føydale arbeidsfolk skal det bli mer av i Norge i dag. Ikke mer av for alle, men for noen grupper. Noen grupper som har den posisjon i arbeidsmarkedet at de må ta de forholdene de får tilbudt. For eksempel innvandrere og ufaglærte som ikke kan velge å si nei, jeg vil heller skifte jobb. For det er en morsom ting i vår fagforening. For vår kjernemedlemsmasse i Oslo nå, det er innvandrere, for de blir der, de kommer seg ikke videre. Nordmenn i hotell og restaurant i Oslo de kommer seg videre, de orker ikke å jobbe der. Hvis lovverket blir svakere nå, så tvinger vi mennesker til å stå med lua i hånda igjen. Og dette her har LO sagt nei til, men den kampen har bare begynt.

Så skal jeg si noe morsomt. Vi hører om fleksibilitet, det er det nye kjerneordet. Vi skal få mer midlertidige tilsetninger for det vil skape fleksibilitet i arbeidsmarkedet. Vi skal få mer fleksible arbeidstidsordninger. Men når Pensjonskommissjonen legger frem sin innstilling så er

det noe interessant som skjer. Det er ikke så viktig med fleksibilitet da. Nei, da skal opptjeningstiden økes, det skal bli 43 år og tillegg så skal vi ikke ha noen besteårs-regel som gjør at de folkene som kanskje ikke klarer å jobbe full tid hele tiden med de beste årene sine, allikevel kan sikre seg en ordentlig pensjon. Nei, det skal vekk. Det er inntekten alle årene. Hva betyr dette? Det betyr at når du er ute i arbeidslivet, hvis man er på bunn slik som våre medlemmer er, så må de jobbe da med de nye fleksible ordningene når arbeidsgiver vil det. I store perioder får de ikke full stilling, men når det gjelder pensjon så skal inntekten din telle. Det betyr at våre medlemmer kommer ut med minstepensjon alle sammen. De jobber og jobber og får ingenting igjen for det. Jeg vil påstå at vi må ta ordene tilbake her. Det er vi som står for fleksibilitet, det er vi som står for frihet, for vi sloss for det som vi bygger livet vårt på skal være trygt sånn at vi kan være individer og frie mennesker. Det motstanderne står for er å tvinge deler av det norske samfunnet med en fattigdomsfelle som man på engelsk kaller "the working poor". Du kan jobbe og jobbe, du kommer deg aldri opp av fattigdomskapet. Denne kampen har begynt nå. Vi må ta det under tariffoppgjøret, vi må ta det under stortingsvalget. Men vi kan ikke tape denne kampen og det må vi alle sammen si i alle sammenhenger; det er ikke noe alternativ at flertallets innstilling til arbeidslivslov går igjennom. Da kommer LO til å sloss imot det på alle arenaer til vi har slått det tilbake. Takk.

Rep. 110 – Thor Åge Christiansen, Vestfold fylke:

Kamerater!

Gerd-Liv nevnte i sin innledning noe om salget av Orklas 40% eierandel i Carlsberg Bryggerier til Carlsberg AS. Som de fleste kanskje vet, så inkluderer dette salget Ringnes AS med flere tradisjonsrike norske merkevarer og bedrifter i sin eie. Jeg skal ikke snakke veldig mye konkret om det, men fordi som et enkeltstående eksempel er ikke salget bekymringsfullt selv om det følelsesmessig er det for svært mange mennesker i Norge. Det som er min bekymring er at dette bare fører seg inn i en lang rekke av andre norske merkevarer og bedrifter som blir solgt eller flyttet ut av landet. Eksempel kan være Porsgrunn Porselen. Jeg tror Jan Grini blir kritisert for å boikotte Grenland, men ja, ja, jeg synes det er helt greit jeg. DBS og Jøtul og så videre skal selges og forsvinne ut av landet. Når Ringnes, og grunnen til at jeg tar opp det som et eksempel er jo at det akkurat nå er et høyaktuelt tema. Jeg tok med meg denne flasken her opp, for det er sånn at Farris-fabrikken inngår i det salget. Og det er sånn at vi bruker kongekrona i logoen. Det er sånn at vi har en sterk tilknytning til kongen i Norge og vi skal selges til Danmark. Det er ikke spesielt morsomt for oss. Det er forresten også slik at de eierrettighetene til vannet som tas opp av bakken, de skal også selges ut. Og ved veldig mange salg i Norge nå for tiden, så selges eierrettighetene til naturressursene våre. Fiskerettigheter, oljerettigheter, strømrettigheter var det en som snakket om her. You name it, for å snakke norsk. Og det blir solgt ut av landet og hva vi skal leve av til slutt er et stort spørsmål. Det er jeg litt opptatt av. Og så ser jeg at Jens Stoltenberg sitter i salen. Den 3. mars skal det være bedriftsforsamling i Orkla hvor den endelige avgjørelsen blir tatt. Der sitter blant annet en representant fra Folketrygdfondet som jo styrer pengene som hele det norske folk er medeier i. Vi har jo diskutert dette i hele dag snart, pensjon og sånt. Og slik jeg har forstått er det svært sannsynlig at denne representanten på vegne av alle dere som sitter i salen og hele det norske folk kommer til stemme for salget. Dette kan ikke være riktig. Og er det noe politikere kunne gjort noe med hvis de hadde ønsket at norske bedrifter og merkevarer skulle få blitt i norsk eie? Men ingenting tyder på at de ønsker det. Hvis du ønsker noe annet, Jens, så kan du snakke med meg etterpå.

Så har jeg lyst til å ta tak i den tariffpolitiske uttalelsen. Det er uorganiserte. Det er slik at misnøyen med uorganiserte i tariffomfattede bedrifter både i privat og offentlig sektor er stigende fordi de får lik lønn som organiserte. Og det er som Jan Davidsen nevnte også slik at i en del tariffområder får de høyere lønn enn oss som er organiserte. Jeg tror og har registrert et sterkt økende krav om at det også i lønn skal bli forskjell til fordel for oss. Det står i punkt 4 i uttalelsen: "LO vil jobbe for at medlemskap skal lønne seg enda mer". Der vil jeg driste meg til å stille spørsmålsteget ved hva dette egentlig betyr. Fordi vi har svært mange gode ordninger som egentlig er forbeholdt oss organiserte. Veldig mye, femte ferieuke for å nevne et eksempel. Der vi har tariffavtale så skal vi ha den femte ferieuke, og de uorganiserte bedriftene skal ikke ha det. Et gullkantet medlemskort og andre tiltak er ikke det rette tiltaket selv om det er viktig nok. Med bakgrunn i den historiske erfaringen så er det også viktig at en eventuell lønnsforskjell ikke blir stor. 20-30-åra vil vi ikke ha om igjen. Men for eksempel å tariffeste at organiserte har 2% høyere lønn enn uorganiserte er vel et balansert forslag. Da kan vi gå og si til medlemmene at det gratis å være medlem. Og vi kunne sagt det også til de nye bedriftene som ikke har tariffavtale at du får 2% høyere lønn og det betaler kontingenten. Det er en måte å selge et produkt på. Med bakgrunn i det så kunne det vært fristende, jeg vet at det ikke går igjennom, å foreslå 2% høyere lønn. Det er jo bare tull å foreslå. Fordi dette har det vært jobbet tungt med i Sekretariatet. Men det kunne vært fristende og sagt at LO vil jobbe for at medlemskap lønner seg enda mer også lønsmessig for da ivaretar du noe av det som Jan Davidsen tok opp i sin innledning helt til å begynne med, så vidt jeg kan forstå. Men det kan jo sikkert Sekretariatet eventuelt tenke på. I går hadde vi et medlemsmøte i vår bedrift der vi har en uorganisert. Han mistet i går på vårt medlemsmøte 16 000 kroner i lønn. Det synes vi er helt i orden.

Jeg har også lyst til å si mye rart om den her om et rårere og mer brutalisert arbeidsliv, men det skal jeg ikke gjøre fordi den er i hovedsak bra og så har det kommet noen bra forslag til endringer. Men det er veldig mye som tyder på at det er for billig å si opp norske arbeidstakere i Norge. Det kunne det vært greit og gjort noe med på et eller annet tidspunkt. Takk for meg.

Finn Erik Thoresen:

Da er debatten ferdig. Vi skal selvfølgelig ha et sluttinnlegg fra Gerd-Liv og vi skal behandle forslagene. Men før det trenger vi absolutt en pause og vi foreslår en halv times pause, slik at vi møtes igjen her 14.35. Sekretariatet bes å bli igjen, men dere andre kan få lov til å strekke på beina. Vær så god.

Pause til kl 14.35.

Finn Erik Thoresen:

Da er vi klare til å fortsette og vi gir ordet til Gerd-Liv. Vær så god.

Gerd-Liv Valla:

Møteleder, Representantskapet!

Først så har jeg lyst til å si tusen takk for veldig mange fine og flotte innlegg. Det er veldig godt å se at det er så mye kraft, så mye engasjement og så mye stå på vilje i dette Representantskapet. Jeg skal ikke kommentere alle de noen og tjue innleggene, det vil føre alt

for langt. Det som er gjennomgående her, det er jo at vi er veldig enige. Vi er veldig enige i den uttalelsen som ligger der, vi er veldig enige i det som er blitt sagt. Vi har noen forslag til noen forsterkninger, noen ting som man kanskje oppfatter litt forskjellig. Og så har jeg fått ett spørsmål. Jeg skal ta det spørsmålet jeg har fått, for det tror jeg gikk på dette med gratispassasjerene. Hva vil vi i Sekretariatet gjøre med gratispassasjerene som alle irriterer seg over. Det ble nevnt her fra talerstolen at det var ulike ordninger allerede i dag i overenskomstene på de forskjellige områdene og også felles så har vi den femte ferieuke som en avtalefestet ordning og som ikke er en lovbestemt ordning. Så er det sånn at mange andre også som ikke har avtale og som ikke er organisert har fått den. Men det er i prinsippet noe som er knyttet til avtale. Det samme går på AFP som er knyttet til at bedriften skal ha avtaler, selv om du kan få AFP om du uorganisert, så er det likevel en del av dette organiserte arbeidslivet. Jeg har tidligere brukt som eksempel Arbeidsmandsforbundet sitt område på noen anlegg hvor man har fått en høyere timelønn for de som er organisert enn for de uorganiserte. Men så nevnte du selv, Kristiansen fra Larvik, at det der kan ha sine sider hvis forskjellen blir for stor, så kan vi risikere sosial dumping gjennom å betale forskjellig lønn. Så derfor har Sekretariatet nå sagt at vi vil jobbe for å få og for å synliggjøre større fordeler for LO-organiserte, men uten å gå konkret inn på hva som kan gjøres. Det kan gjøres og det må gjøres forskjellig i de forskjellige områdene, men vi har en diskusjon rundt spesielt det med sosial dumping og faren ved det. Vi er ikke ferdig med den debatten, men som jeg sa i innledningen, det er første gang vi har et avsnitt om gratispassasjerene i en tariffpolitisk uttalelse og det er et uttrykk for at det er sterk stemning ute for å gjøre noe med og det er det også i Sekretariatet.

Så har vi fått inn mange fine forslag. Jeg tror jeg begynner med den som har levert flest. Boye, det største problemet med forslagene dine, det fikk vi jo avslørt her i stad, det var ingen som skjønte hva som sto, heller ikke du. Men vi har fått det renskrevet og vi har fått det lest og jeg tror hele Sekretariatet nå kan si at vi er veldig enige med deg. Og så antydte du jo selv hva som kunne bli resultatet. Og det er også vårt forslag fordi det du tar opp er dels ting som ligger inne allerede, det er dels omformuleringer som det vil bli veldig langt å begynne med her, da måtte vi være en sånn redaksjonskomite. Og så er det dels ting som vi allerede har gjort. Derfor foreslår vi at intensjonene støttes og oversendes Sekretariatet.

Men jeg skal si noe på dette med EU-utvidelsen som du var spesielt opptatt av, som andre også har vært spesielt opptatt av. Vi vedtok før jul at vi i likhet med Fellesforbundets landsmøte ønsker overgangsordninger. Selv om det i utgangspunktet ikke er noe som vi ønsker. Så kom vi frem til at sånn som verden ser ut, så er det nødvendig å ha med overgangsordninger. Nå har også regjeringen kommet med det. Først kom jo den svenske regjering, så nå er det jo så å si alle land som har vedtatt det. I tillegg så vet de fleste av dere at vi har en lang, lang liste med tiltak som vi har gått med overfor regjeringen og som vi har gått med overfor arbeidsgiverorganisasjonene. Jeg skal ikke lese opp hele den lista der. Det er 12 punkter og jeg tror mange av dere har sett den. Men det siste vi har holdt på med nå er å få til den kontaktgruppa mellom partene i arbeidslivet og myndighetene hvor konkrete tiltak og løpende saker kan bli diskutert. Svaret vi har fått på det så langt har vært at disse sakene skulle tas opp i det arbeidslivspolitiske rådet som Victor Normann leder og hvor organisasjonene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden er representert ved sine ledere. Og det har vi sagt at ikke er noe hensiktsmessig forum for å drøfte konkrete tiltak og løpe med saker i og unngå sosial dumping både fra nå og spesielt når EU utvides. Det har vi fått et muntlig svar av Bondevik på at de innser også at vi må ha en sånn type kontaktgruppe og at det inn i den skal det settes folk som kan disse temaene og som virkelig kan få gjort noe her, sånn at det ikke blir på et arbeidslivspolitisk råd nivå hvor det blir mye prat. Så det betyr da, Boye, for å

gjenta konklusjonen at det var veldig mye bra. Vi foreslår at i de to forslagene dine som angår tariffpolitisk uttalelse at intensjonen støttes og at de oversendes Sekretariatet og at vi skal ta godt vare på de der.

Så har vi to forslag som går på avsnitt 5 i tariffpolitisk uttalelse. Det er et fra Øivind Wallentinsen som vil at vi skal ta ut det andre avsnittet under punkt 5 fordi Øivind synes det ser ut der som dels at vi kanskje har konkludert og dels at som det ble sagt fra Kjell i NAF, som også har et forslag til det punktet. Du sier at her må Sekretariatet få fullmakt til å omredigere dette avsnittet, slik at det blir mer klart at LO ikke er enig i at pensjonsalderen i Norge skal økes. Og vi har diskutert det i Sekretariatet og Øivind vi synes at det er viktig at det avsnittet står der. Det er viktig fordi det viktigste vi kan gjøre for å opprettholde velferden for å sikre et godt pensjonssystem fremover for å opprettholde gode omsorgsløsninger, det er faktisk at vi har høy sysselsetting, høy yrkesdeltakelse. Og fra vår side har vi sagt og mener at det vil være fint hvis vi kunne ha et arbeidsliv som gjorde at folk ville stå lengst mulig, men det betyr ikke at vi skal ha opp pensjonsalderen. Så i den grad det har blitt forstått sånn, så er det ikke det som ligger i det. Men vi ønsker et arbeidsliv hvor folk sier at ja, jeg vil faktisk fortsette å jobbe. Men det vi går imot det er at man skal bli tvunget til å stå i jobb og at AFP-ordningen våres med mulighet til å gå av på en ordentlig måte ved 62 år, at den skal bort. Så derfor Øivind er vårt forslag at vi avviser dette forslaget ditt om å ta ut det avsnittet. Vi mener at det er en viktig bærebjelke for å sikre oss et godt pensjonssystem fremover. Så er det selvfølgelig sånn som Arne var inne på at det kan være andre måter også, en omfordeling, endre skattelegging. Men det står ikke i motstrid til at vi vil ha full sysselsetting og som sagt at folk skal kunne jobbe lengre, men ikke må. Det betyr at vi foreslår at i Kjell sitt forslag støtter vi intensjonen og ditt forslag gikk jo ut på at det skulle til Sekretariatet som skulle få fullmakt til å se på det.

Da er jeg over på forslaget fra Kåre Leira. Kåre, du ønsker å ha inn Midt-Norge i tillegg til Grenland. Det er det stor sympati for, men det er bare sånn at hvis vi nå tar inn Midt-Norge, så er det noen som da vil ha inn andre områder. Så var det noen som foreslo at da kunne vi ta ut Grenland, men da regner vi med at det ikke blir noe godt mottatt siden det har stått der. Vi foreslår her at intensjonen støttes og oversendes Sekretariatet.

Så har vi et forslag til fra Øivind Wallentinsen og det var det første du nevnte. Det var at i den tariffpolitiske uttalelsens side 3, tredje linje bør det settes inn "ytelsesbaserte bruttoordninger" etter tjenestepensjoner. Du hørte debatten og du hørte innleggene og det vil være umulig for oss å si at det er bare det vi skal, når det både eksisterer andre ordninger og det er faktisk forbund og områder her som vil gå for den type ordninger. Så det forslaget foreslår vi avvises.

Da tror jeg at jeg har tatt alle forslagene som gikk til den tariffpolitiske uttalelsen og da går vi over på Arbeidslivslovutvalget. Der starter jeg også med Boye. Der har du et forslag om at LO vil advare regjeringen mot at Arbeidslivslovutvalgets forslag kommer før stortingsvalget i 2005. Det skal vi jobbe for og som jeg sa, kommer det opp før, så har vi våre andre virkemidler. Men vi jobber selvfølgelig for at dette skal bli utsatt. Der er forslaget vårt at intensjonen støttes og oversendes Sekretariatet.

Det som gjelder deg, Ulf. Du har et forslag til en endring at vi for det første skal kreve, ikke oppfordre. Det har vi ingenting imot. Så sier du at hvis vi ikke får dette gjennom, så må LO gjennomføre de tiltak som vil være nødvendig. Og det er vi også helt enig i. Så vi håper at vi kan oversende dette også til Sekretariatet. Vi er helt enige i intensjonene, men for å slippe å være redaksjonskomite her, så gjør vi det på denne måten.

John Erik, det er det samme med deg. Det går på Arbeidslivslovutvalget og at det kan skjerpes noe på formuleringen. Der foreslår vi også at intensjonen støttes og oversendes Sekretariatet.

Og det gjelder også Anne Grethe Skårdal sitt forslag, hvor du ønsker at det skal skrives inn at den generelle adgangen til midlertidig ansettelse er en krigerklaring mot arbeidstakerne og deres rett til stabile og trygge arbeidsplasser. Det er vi også helt enige i, men ber bare om å få sette det inn i en sammenheng med resten av uttalelsen og få det redigert inn. Så vi foreslår at det også oversendes Sekretariatet med at intensjonen støttes.

Da tror jeg at jeg har vært igjennom alle forslagene som har kommet inn og da bare igjen sier jeg tusen takk for debatten. Jeg tror det har vært godt med media her og det synes jeg er veldig bra, for jeg tror at vi gjennom den diskusjonen vi har hatt i dag har demonstrert veldig stort fellesskap og en veldig styrke. Så takk skal dere ha.

Finn Erik Thoresen:

Da er debatten definitivt avsluttet. Det som gjenstår er voteringer over forslagene. Det er 129 stemmeberettigede, slik at det er klart. Vi tar først den tariffpolitiske uttalelsen. Til den uttalelsen så foreligger det flere konkrete endringsforslag eller tilleggsforslag. Jeg går ut i fra at jeg ikke behøver å referere alle sammen på nytt. De har vært referert en gang og forslagsstillerne har selv vært oppe og begrunnet de, samt at Gerd-Liv nå har gått gjennom de. Men det foreligger da forslag fra Boye Ullmann som er foreslått oversendt Sekretariatet men med at intensjonene støttes. Og som nevnt når de da blir oversendt Sekretariatet så er det ikke så uærbødig som en eller annen som heter Boye uttalte seg om i stad, at det var en sånn papirkurv hørte jeg. Men det betyr praktisk politikk. Når det havner der, blir det praktisk politikk ut av det. Forslaget er at intensjonene støttes og oversendes Sekretariatet. Er det noen som er uenig? Det er enstemmig vedtatt.

Det samme gjelder forslaget fra Kåre Leira. Intensjonene støttes og oversendes Sekretariatet. Noen som er uenig? Enstemmig vedtatt.

Så har vi forslag fra Øivind Wallentinsen. Der har Gerd-Liv redegjort for hvorfor de to forslagene blir foreslått avvist og vårt forslag er da at de forslagene ikke tas til følge. Er det noen som stemmer imot det? Det er vedtatt mot 8 stemmer.

Så har vi forslag fra Kjell Borglund og der er også innstillingen at vi støtter intensjonene og oversendes Sekretariatet. Noen som er imot det? Det er det ikke. Det er enstemmig godkjent.

Og da har vi, så vidt jeg har oversikt over nå, vært igjennom de forslagene som er i forhold til tariffpolitisk uttalelse.

Vi tar hele forslaget opp til avstemming. De som er enige i Sekretariatets innstilling forholder seg i ro og de som er imot viser ved stemmetegn, og det stemmes. Innstillingen er vedtatt mot 1 stemme.

Da har vi uttalelse til ny lov for arbeidslivet og der har vi også forslag. Det er forslag fra Boye Ullmann, Ulf Iversen, John Erik Ullestad og Anne Grethe Skårdal. Der er samtlige av forslagene foreslått at intensjonene støttes og at forslagene oversendes Sekretariatet. Er det noen som er uenig i det. Det er det ikke. Forslagene er godkjent.

Da kan vi ta hele uttalelsen opp til avstemming. De som stemmer for forslag til uttalelsen som foreligger angående ny lov for arbeidslivet forholder seg i ro og de som er imot viser ved stemmetegn, og det stemmes. Da kan vi konstatere at uttalelsen er enstemmig vedtatt.

Da vil jeg bare til slutt si takk for samarbeidet fra min side og ikke minst for overbærenhet når det gjelder mine lesekunnskaper og jeg gir ordet tilbake igjen til Gerd-Liv. Vær så god.

Avslutning

Gerd-Liv Valla:

Ja, kjære Representantskap, da er jeg kommet til veis ende med representantskapsmøtet her. Først en takk til Finn Erik som har lovet oss gjennom dette på en fin måte. Når det gjelder leseferdighetene så vi jo også at heller ikke Boye skjønte hva han hadde skrevet, så det tror jeg du er tilgitt veldig bra for. Det har vært en fin måte å lede møtet på.

Så har mye av diskusjonen her i dag gått på Arbeidslivslovutvalget i tillegg til tariffoppgjøret. Jeg har lyst til for det første å si at jeg er utrolig glad for at vi er så enige i en så stor sak som Arbeidslivslovutvalget er. Det ser ut som vi nå har lagt bak oss den diskusjonen om hva vi kan gjøre ut av dette her. Det ser ut som vi nå er enige i at her skal vi markere våre saker og våre standpunkt. Og på forskjellige måter skal vi jobbe med det fremover i tariffoppgjøret, dersom vi finner det aktuelt, overfor regjeringen og eventuelt i stortingsvalget til neste år og også andre måter det kan være aktuelt på. Det er jeg veldig glad for.

Og så har jeg veldig lyst til å takke Trine Lise som har vært vår representant i et særdeles krevende utvalgsarbeid som har pågått i over 2,5 år og har trukket inn forbundene, har vi fått høre, på en veldig fin måte. Så takk skal du ha, Trine Lise.

Så regner jeg med at vi alle bretter opp armene og på den store enighetens grunn, som vi nå har, går inn i tariffoppgjøret. Så får vi se, som jeg innledet med, om det blir det vakreste eller det blir det tøffeste eventyret. Tøft blir det i alle fall. Tusen takk for deltakelsen i dag.

Møtet er hevet og vel hjem!

Navnefortegnelse over representanter
Til
Representantskapsmøtet 24. februar 2004

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFORBUND (APF)

1. Eva Grønseth

FORBUNDET FOR LEDELSE OG TEKNIKK (FLT)

2. Jonny Simmenes
3. Forfall representant og vararepresentant
4. Jorunn Egeland

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND (NAF)

5. Endre Kulleseid
6. Kjell Borglund
7. Helge Haukeland
8. Jan Klemetsen
9. Eva Jenssen

EL & IT FORBUNDET (EL & IT)

10. Tore Gulbrandsen
11. Hjørdis Henriksen
12. Jan Olav Andersen
13. Øivind Wallentinsen
14. Jarle Eide
15. Svein Davidsen

Vararepresentant

FELLESFORBUNDET (FF)

- 16. Hans-Christian Gabrielsen
- 17. Steinar Karlsen
- 18. Anne Marie Pettersen
- 19. Liv S. Christiansen
- 20. Aud Stråbø Riise
- 21. John Erik Ullestad
- 22. Hilde Loftesnes Nylén
- 23. Vidar Brynsplass
- 24. Arthur Isak Vorren
- 25. Boye Ullmann
- 26. Kari Tyldum
- 27. Kåre Leira
- 28. Arne Hagen
- 29. May-Elin Eide

FELLESORGANISASJONEN FOR BARNEVERNSPEDAGOGER, SOSIONOMER OG VERNEPLEIERE (FO)

- 30. Siv Karin Kjøllmoen
- 31. Bård Hogstad
- 32. Ingri-Hanne Brønne

NORSK FENGSELS- OG FROMSORGSFORBUND (NFF)

- 33. Jorunn Foss Vararepresentant

NORSK GRAFISK FORBUND (NGF)

- 34. Anders Skattkjær
- 35. Roar Bjerke Vararepresentant

HANDEL OG KONTOR I NORGE (HK)

- 36. Karin Torp
- 37. Stein Kristiansen
- 38. Bjørn Mietinen
- 39. Grete Selvik
- 40. Mona Hagen
- 41. Ingrid Woldengen
- 42. Helen Johansen
- 43. Turid Sundsetvik

HOTELL- OG RESTAURANTARBEIDERFORBUNDET (HRAF)

- 44. Clas Delp Vararepresentant
- 45. Claus Jervell
- 46. Øystein Eriksen

NORSK JERNBANEFORBUND (NJF)

- 47. Kjell Atle Brunborg
- 48. Øystein Sneisen

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND (NKIF)

- 49. Liv Undheim
- 50. Frank Bakke
- 51. Ivar-Kristian Kaalstad
- 52. Live Kr. S. Skistad
- 53. Arnfinn Miland

FAGFORBUNDET

- 54. Anne-Grethe Skårdal
- 55. Gerd Kristiansen
- 56. Nina Solem
- 57. Svein Kristiansen
- 58. Anne Kaurin Hall
- 59. Synnøve Haugland Vararepresentant
- 60. Jan Helge Gulbrandsen
- 61. Arne Sveen
- 62. Mari Sanden
- 63. Randi Munch Aanonsen
- 64. Geir Mosti
- 65. Anders Krane
- 66. Mette Henriksen Aas
- 67. Kjellfrid Blakstad
- 68. Anne Green Nilsen
- 69. Gerd Eva Volden

NORSK LOKOMOTIVMANNSFORBUND (NLF)

- 70. Øystein Aslaksen

MUSIKERNES FELLESORGANISASJON (MFO)

- 71. Arnfinn Bjerkestrand

NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND (NNN)

72. Johnny Hagen
73. Diana Montes
74. Morten Brostrøm
75. Anne Berit Aker Hansen
76. Ann Solveig Sørensen Vararepresentant
77. Jon Erik Lyng

NORGES OFFISERSFORBUND (NOF)

78. Peter A. Moe

NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND (NOPEF)

79. Øivind Gregersen
80. Torbjørn Teigland
81. Lill Heidi Bakkerud
82. Harald Sjonfjell

NORSK POST- OG KOMMUNIKASJONSFORBUND (NPK)

83. Ingeborg Sætre
84. Hans Fredrik Danielsen
85. Paul Magnus Gamlemshaug
86. Arne Andreassen
87. Gerd Øiahals

NORSK SJØMANNFORBUND (NSF)

88. Rigmund Storøy
89. Jørn Halsen
90. Marlèn Hauge

SKOLENES LANDSFORBUND (SL):

91. Gro Standnes

NORSK TJENESTEMANNSLAG (NTL)

92. Tor-Arne Solbakken
93. Arne Klausen
94. Rolf Andreassen
95. John-Arne Birkeland
96. Synnøve Kitdal Ikke til stede
97. Tone Rønoldtangen
98. Jostein Kleven Vararepresentant

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND (NTF)

99. Frank Holm
100. Roger Haagenen Ikke til stede
101. Torbjørn Reigstad

NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND (NTAF)

102. Hildegunn Brune

NORSKE IDRETTSUTØVERES SENTRALORGANISASJON (NISO)

103. Silje Johannesen

ØSTFOLD FYLKE

104. Hilde Torgersen

OSLO FYLKE

105. Kleiv Fiskvik

AKERSHUS FYLKE

106. Halvor Kringhaug

HEDMARK FYLKE

107. Gunn R. Fjæstad

OPPLAND FYLKE

108. Størk Hansen

BUSKERUD FYLKE

109. Per Aakvik

VESTFOLD FYLKE

110. Thor Åge Christiansen

TELEMARK FYLKE

111. Jan Grini

AUST-AGDER FYLKE

112. Hans J. Fjellidal

VEST-AGDER FYLKE

113. Terje Næss Ikke til stede

ROGALAND FYLKE

114. Turid Søndervik

HORDALAND FYLKE

115. Erland Bakken Ikke til stede

SOGN OG FJORDANE FYLKE

116. Atle Reidar Sandnes

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

117. Karl S. Olsen Vararepresentant

SØR-TRØNDELAG FYLKE

118. Svein Sørøeng Ikke til stede

NORD-TRØNDELAG FYLKE

119. Per Moen

NORDLAND FYLKE

120. Ulf Iversen

TROMS FYLKE

121. Sylvi Nergård Vararepresentant

FINNMARK FYLKE

122. Irene Pettersen

SEKRETARIATET

123. Gerd-Liv Valla
124. Roar Flåthen
125. Finn Erik Thoresen
126. Bente N. Halvorsen
127. Erna C. Dyngre
128. Hans O. Felix
129. Kjell Bjørndalen
130. Jens Petter Jensen
131. Sture Arntzen
132. Olav Støylen
133. Jan Davidsen
134. Tove Stangnes
135. Torbjørn Dahl
136. Morten Øye
137. Turid Lilleheie

VARAREPRESENTANTER TIL SEKRETARIATET

138. Per Gunnar Olsen
139. Rita Lekang
140. Ellen Stensrud
141. Trin Lise Sundnes
142. Odd Christian Øverland
143. Leif Sande
144. Magnus Midtbø
145. Per Østvold
146. Randi Reese
147. Ove Dalsheim
148. Roger Andersen
149. Erik Bratvold
150. Eli Ljunggren

HK FAGBEVEGELSE

151. Øyvind Rongevær

ARBEIDERNE OPPLYSNINGSFORBUND I NORGE (AOF)

152. Anders Kristoffersen

REVISJONSUTVALGET

153. Brit Renngård
154. Tom Røisi
155. Steinar Karlsen Ikke til stede
156. Margot Kvalvik Fon

SAMARBEIDSKOMITEEN LO/DNA

157. Utgå
158. Jens Stoltenberg
159. Hill-Marta Solberg Ikke til stede
160. Martin Kolberg
161. Finn Jota

LO-SKOLEN, SØRMARKA

162. Einar S. Birkeland

GJESTER

163. Tor Aspengren Ikke til stede
164. Einar Strand
165. Liv Buck Ikke til stede
166. Ole Knapp Forfall
167. Esther Kostøl
168. Svein-Erik Oxholm
169. Leif Haraldseth
170. Yngve Hågensen
171. Jan Kr. Balstad Ikke til stede
172. Evy Buverud Pedersen

LOs DISTRIKTSKONTORER

173. Rolf-Thore Hildebrandt
174. Kari Hauge
175. Olav Lund
176. Åge V. Nordby
176. Iver Erling Stoen
177. Aud Watnebryn Ikke til stede
178. Svein Fjæstad
179. Knut Liljeberg
180. Agnes Norgaard
181. Elisabeth Haaversen
182. Svein Fjellheim
183. Vigdis Ravnøy
184. John Bjarne Hjelmeland
185. Mellvin Steinsvoll
186. Kjell Flønes
187. Liv Thun
188. Øivind Silåmo
189. Jan H. Elvheim Forfall
190. Bjørn Johansen

LOs ANLEGGSKONTOR I HAUGESUND

191. Kåre Karlsen

LO-KONTORET I BRUSSEL

192. Knut Arne Sanden

LO-AKTUELT

193. Svein-Yngve Madssen

KARTELLENE

194. Utgå
195. Berit Berg
196. Odd Strand

ERNST & YOUNG

197. Kjetil Andersen Forfall
198. Helge Bettmo Forfall

